

123
284

ՏԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԵՐՍՈՅԵԱՆ

Քահանայութեան

25-ամեայ

Յուբիլեանիս

Առիթով

ARCHBISHOP GIRAN NERSOYAN

On the 25th Anniversary of His Ordination
into Priesthood

1954

ՏԻՐԱՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՓՈՍ ՆԵՐՍՈՅԱՆ

Քահանայության 25-ամեայ Յոբելեանին Առիթով

Կենսագրող

ԹՈՐԿՈՄ ՎՐԴ. ՄԱՆՈՎԿԵԱՆ

ARCHBISHOP TIRAN NERSOYAN

*On the 25th Anniversary of His Ordination
into the Priesthood*

Biographer

VERY REV. TORKOM V. MANOOGIAN

Հրատարակութիւն

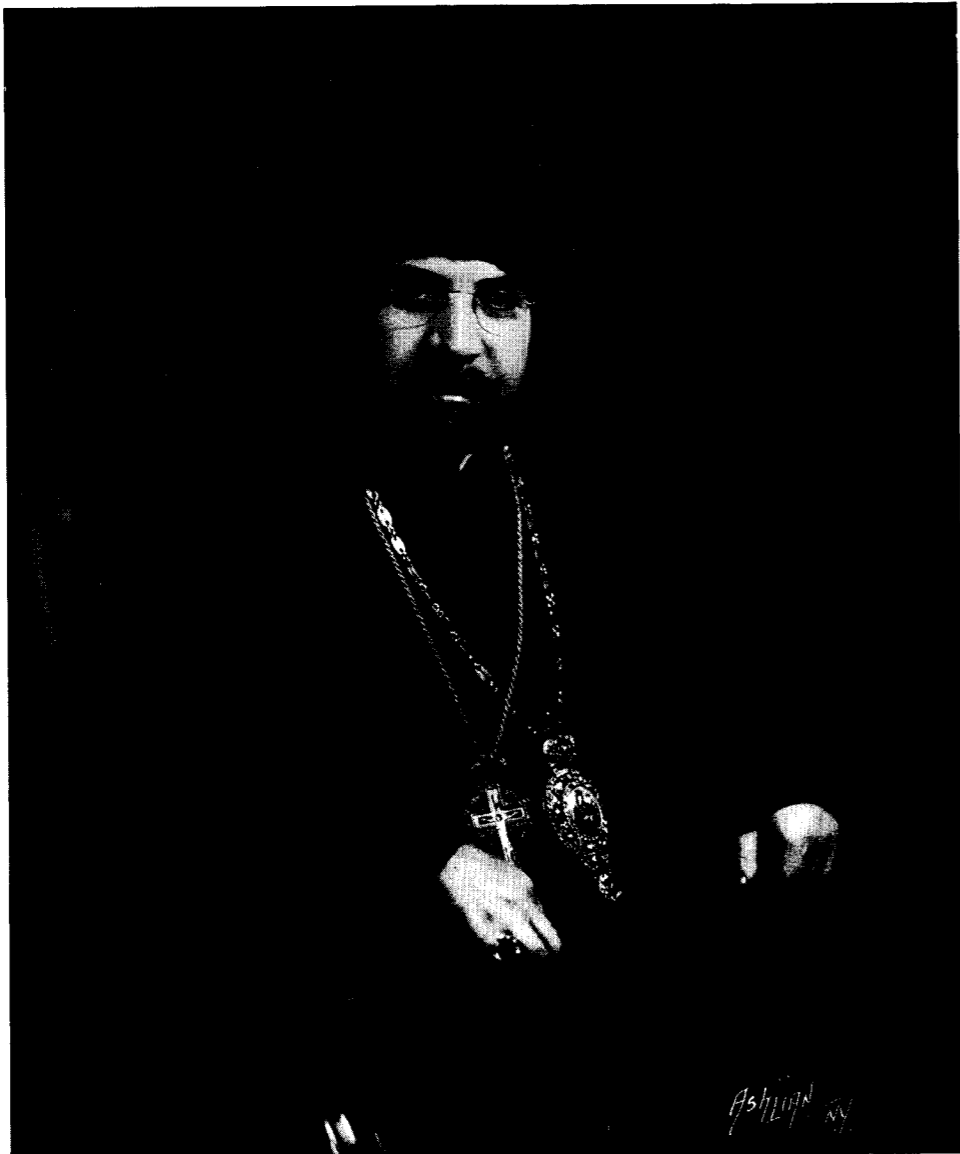
Յոբելեանական Կեդրոնական Յանձնախումբի

Published by

JUBILEE CENTRAL COMMITTEE

630 Second Ave., New York 16, N. Y.

1954

Արքեպիսկոպոս Կիրակոս Գեղարքունացի

ԳԵՐ. Տ. ՏԻՐԱՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԵՐՍՈՑԵԱՆ
Առաջնորդ Հայոց Ամերիկայի

ARCHBISHOP TIRAN, PRIMATE OF THE AMERICAN DIOCESE

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Թեմին Թեմական Խորհուրդը յորելինական տարի նշանակեց 1954 տարեշրջանը, Թեմին մէջ Հանդիսաւորելու համար Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Գեր. Տ. Տիրան Ս. Արքեպիսկոպոսի կուսակրօն քահանայ ձեռնադրութեան քսանհինգամեակը: Թեմական Խորհուրդի այս որոշումը իւրացուեցաւ Թեմական Պատգամաւորական Ժողովին կողմէ:

Կազմուեցաւ Յորելինական Կեդրոնական Յանձնախումբ մը՝ բաղկացած Նիւ Եօրքի եւ շրջակայքի դրասէր եւ եկեղեցանուէր անդամներէն: Պատույ նախագահներ ընտրուեցան Գեր. Տ. Տիրայր Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանց, Գեր. Տ. Մամբրէ Արքեպիսկոպոս Գալֆայեան, Վեր. Անդրանիկ Պետիկեան, Տիրաք Արշակ Գարակէօղեան եւ Վահան Բիւրքճեան: Կեդրոնական Յանձնախումբի գիւմնի անդամներ նշանակուեցան Տ. Հմայեակ Վրդ. Ինթոյեան՝ Ատենապետ, փաստարան Ռիչըրտ Կրէկըրի Փոխ-Ատենապետ, Տ. Վրթանէս Ա. Քհնյ. Փափաղեան՝ Արձանագրող, տիրար Նուպար Տորեան՝ Թղթակցող, տիրար Զօրճ Պաշեան՝ Գանձապահ, Տ. Եղիշէ Արղ. Կիզիրեան՝ Փոխ-Գանձապահ:

Համայնքներու մէջ կատարուած հանդիսութիւններէն զոյացած դրամական հասոյթը պիտի յատկացուի, Առաջնորդ Սրբազան Հօր փափաքով եւ որոշումով, Ամերիկայի Թեմին մէջ եկեղեցականներ պատրաստելու ստիպողական ու նուիրական գործին:

Թեմական Խորհուրդը, ընդառաջելով Սրբազան Հօր բարի ցանկութեան, իր 1953, Յունիս 10-ի ժողովին մէջ որոշեց «զոյացած հասոյթը դնել Առաջնորդ Սրբազանին տրամադրութեան տակ, յառաջացնելու համար եկեղեցական պատրաստելու գործին»:

Շնորհակալութեամբ կը յիշենք ազնիւ օժանդակութիւնն ու նպաստը, Տիրա Հայկ Գաւուքճեանին՝ սեփականատէր Պինկէճմ Լուսափորագրական Ընկերութեան, Սրբուհի Էսէֆեանի եւ այլոց, կենսագրական այս գրքոյկին պատրաստութեան մէջ:

ԹՈՐԳՈՄ ՎՐԴ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Կենսագրող

Foreword

The Most Reverend Archbishop Tiran Nersoyan, Primate of the Eastern Diocese of the Armenian Church of America, was ordained into the celibate priesthood on July 23, 1928. The Diocesan Council has designated this year of our Lord, 1954, as Jubilee Year throughout the Diocese in observance of the twenty-fifth anniversary of the Primate's ordination.

To supplement Jubilee celebrations in the parishes, a Central Committee has been organized from among prominent members of our Diocese, with the Most Rev. Archbishop Tirayr Hovhannesyantz, Archbishop Mampre Calfayan, Rev. Antranik Bedikian, Mr. Arshak Karagheusian and Mr. Vahan Kurkjian serving as Honorary Presidents.

The members of the Executive Committee for celebrations are the following: The Very Rev. Hmayak Intoyan, Chairman; Attorney Richard Gregory, Vice Chairman; Rev. Vertanes Papazian, Recording Secretary; Mr. Noubar Dorian, Corresponding Secretary; Mr. George Bashian, Treasurer; The Very Rev. Yeghishe Gizirian, Assistant Treasurer.

The financial returns of the celebrations, in accordance with the desire and decision of His Eminence Archbishop Tiran, will be put at his disposal and will be administered by him in the urgent and sacred work of preparing young men for the priesthood in our Diocese of America.

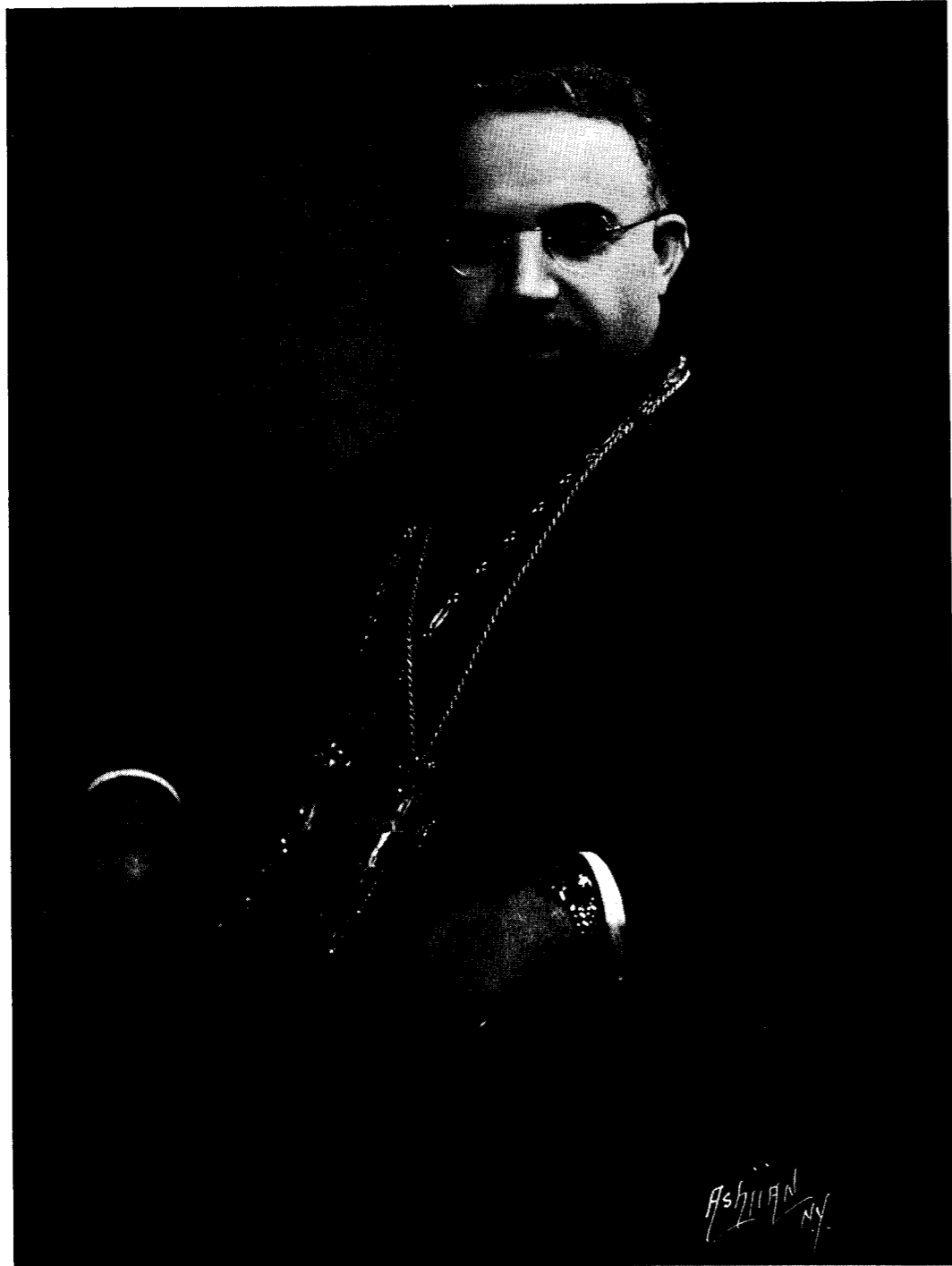
We gratefully acknowledge the cooperation and contribution of Mr. Haik Kavookjian, of the Bingham Photo Engraving Company in New York, Miss Srpouhie Essefian, and Mr. Paul Chapootian of the Edison Photo Engraving Company of New York, in the preparation of this booklet.

TORKOM VARTABED MANOOGIAN
Biographer

ՏԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊՍ. ՆԵՐՍՈՅԵԱՆ

- ԱՆՁՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ
- ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՁԳՏՈՒՄՆԵՐ
- ԿԵՆՍՍԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Արթուր Արթուրյան

Ա Ն Ձ Ն Ո Ւ Գ Ո Ր Ծ Ը (ՏԻՐԱՆ ԱՐԲԵՊՍՆԵՐՍՈՅԵԱՆ)

ԻՏԻ ջանանք հակիրճ կերպով ուրուագծել Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Գեր. Տ. Տիրան Արքեպիսկոպոսի անձը, եւ այդ անձին կապուած դանազան երեւոյթներ, որոնք ի յայտ կը բերեն անոր բազմազան հետաքրքրութիւնները, կարողութիւններն ու ձգտումները:

1. ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ

Գեր. Տ. Տիրան Արքեպիսկոպոս, մկրտութեամբ Ներսէս Թաւուզճեան, ծնած է Այնթապի մէջ, 1904, Օգոստոս 23-ին: Հայրը՝ Տ. Ներսէս Քհնյ. Թաւուզճեան, Առաջին Աշխարհամարտին կը տարազրուի ամբողջ ընտանիքով, եւ իր ժողովուրդին հետ կը քշուի մինչեւ Սիւրիոյ անապատները: Մայրը, Անիճա, Այնթապի աղջկանց Կրթասիրաց Վարժարանի առաջին տեսչուհին էր: Պատանին Ներսէս կը ճաշակէ տարազրուեան դառնութիւնները, իր երեք քոյրերուն եւ մէկ եղբօրը հետ (Մարիամ, Դշտոյ, Շողիկ, Գէորգ): Տարազրուեան ընթացքին պղտիկ քոյրը կը մեռնի: Հայրն իր մէջ կը ծնի երկրորդ եղբայրը՝ Յակոբ:

Առաջին Աշխարհամարտի զինադադարէն յետոյ, երբ Այնթապ կը վերադառնան 1919ին, կարճ կը տեսէ իրենց ուրախութիւնը, որովհետեւ Յրանասական բանակը պարզելով Կիլիկեան, զայն կը յանձնէր Մուսթաֆա Բէմալի բանակներուն: Այնթապի հայերը, 1920 - 1921 թուականին, հերոսական կռիւ մը մղելով թուրքերուն դէմ, կը պաշտեն մինչեւ Հալէպ:

1921ին, Այնթապի հերոսամարտի վախճանին, երբ Յրանասցիները տակաւին քաշուած չէին, Ներսէս կը զրկուի Երուսաղէմ, Սրբոց Յակոբեանց Վանքի ժա-

ռանգաւորաց Վարժարանին մէջ շարունակելու համար իր ուսումը:

2. ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանը աւարտելէ յետոյ, 1924ին, Ներսէս Թաւուզճեան կը ձեռնադրուի կիսասարկաւագ, եւ կը կարգուի ուսուցիչ Վանքին հովանաւորած աղջային նախակրթարանին մէջ:

Սարկաւագ կը ձեռնադրուի 1926, Հոկտեմբեր 4ին, կուսակրօն քահանայ ըլլալու համար, ուրիշ ինն անձերու հետ: Իր աստուածաբանական ուսումը շարունակելով հանդերձ, կը նշանակուի ուսուցիչ Ժառանգաւորաց Վարժարանին մէջ:

1928, Յուլիս 22ին, քահանայական ձեռնադրութիւն ստանալով, Ներսէս Սարկաւագ կը վերակոչուի Տիրան արեղայ: Ձեռնադրից Եղիշէ Պատրիարք Դուրեան, կը փոխէ «Թաւուզճեան» մականունը «Ներսոյեանի», զայն առնելով ձեռնադրեալի մեծ հօրը Ներսօ անունէն:

Պատրիարքարանի կարգադրութեամբ, Տիրան արեղայ Անգլիա կը մեկնի, իր օժակից ընկերը Նորայր արեղայ Պողարեանի հետ, եւ երկու տարի կ'ուսանի, նախ Եօրջայրի Միքիլիա քաղաքի մօտիկ գտնուող Քալէն ավ տիւր Բէզբէքչըն, ապա Լոնտոնի Քիմկո Քալէն հաստատութիւններուն մէջ:

1930ին, Երուսաղէմ դառնալով, Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի մէջ կը դասաւանդէ դրաբար լեզուի, աստուածաբանութեան, եւ եկեղեցական պատմութեան եւ Ս. Գրոց մեկնաբանութեան դասեր, նոյն առեւ ստանձնելով զանազան վարչական պաշտօններ Պատրիարքարանին մէջ:

Տիրան Վարդապետի աւանդած դասերը եղած են պահեր մտքի լուսաւորութեան

ու թափանցման, մղելով աշակերտը դուրս ածելու իր արամաբանութիւնն ու դատաւարութիւնը, բանալով աշակերտին աչքին առջև ընդարձակ դաշտ մը իմացական հետաքրքրութեանց: Ան խիստ էր աշակերտներու հանդէպ: Եւ աշակերտները վախով բայց հաճոյքով կը պատրաստուէին դասն դիմաւորելու դասարանին մէջ: Կիրակի յետ միջօրէի եւ կամ ամառնային արձակուրդի խմբական պտոյտները, տարբեր մակարդակի վրայ եւ անպաշտօն կերպով, առիթներ էին դասարանային խօսակցութիւնները շարունակելու:

Երուսաղէմէն յետոյ Բարիզ (1938), Լոնտոն (1940), Ալեքիքա (1944), Տիրան Վարդապետ կը շարունակէ սորվելու եւ սորվեցնելու իր բնական ունակութիւնը, կազմակերպելով պղտիկ խումբերէ բաղկացեալ մտերմիկ շրջանակներ: Իր ջանքերով Ամերիկա բերուած եւ կրօնաւորութեան պատրաստող երկտասարդ ուսանողներուն եւ հոգեւորականներուն հետ, մասնաւոր կարգադրութեամբ եւ ամառնային խմբական հաւաքոյթներով, Տիրան Սրբազան կը մնայ պրպտող իմացականութիւնը եւ իր հոգեւոր ու իմացական ըջտեմարանէն իր աշակերտներուն ու բարեկամներուն բաժին հանող ուսուցիչը:

3. ԳԱՐՈՋԻԾ ԵՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՆՈՍ

Տիրան Սրբազան ուշադիր է որ քարոզ պահէ իր ունեցած սկզբնական նշանակութիւնը քրիստոնէական պաշտամունքին մէջ: Ան չի շփոթեր քարոզը մէկ կողմէն հրապարակախօսութեան եւ դասախօսութեան հետ, միւս կողմէն չի փոխարինէր դասն ազգասիրական եւ մարդասիրական ճառաբանութեամբ: Տիրան Սրբազանի քարոզները քրիստոնէական լոյսով մօտեցումներ, վերլուծումներ, մեկնաբանութիւններ եւ թափանցումներ են յաւիտեանական ճշմարտութիւններու, որոնք Աւետարանով եւ քրիստոնէական վարդապետութեամբ ուսուցուած են: Այս ճշմարտութիւնները ան կը կիրարկէ, կը

պատշաճեցնէ ներկայ դարու անհատին, ընկերութեան, ազգութեան ու մարդկութեան կեանքին, լուսաւորելով այն ճամբան որ անցեալէն դժուած կ'երկարի վէպի ազդան:

Համոզման ջերմութիւնը, իր խօսուածքին պարզութիւնը, իր խօսքին կտրուակութիւնը, իր թաւ ձայնին յատուկութիւնը, իր փոխանցած պատգամին խորութեան ու լայնութեան գիտակցութիւնը տարբեր են, որոնք հաւատացեալի մտքին ու սրտին վերեւ կը բանան լուսամուտներ՝ Աստուծոյ թաղաւորութեան առաջնորդող: Այդ լուսամուտներէն եկած լոյսին սեւեռուն, հաստացեալը կը զլայ մէկ կողմէն իր պղտիկութիւնը, անհունին զիմաց իր անէութիւնը, եւ միւս կողմէն իր ներքին զօրութիւնները կ'ամփոփէ, Աստուծոյ ներթափանցող շնորհները թեւ ըրած սաւառներու համար դէպի տիեզերական ու յաւիտեանական վախճանը մարդկութեան, դէպի անվախճան եւ «առակել կեանքը», Քրիստոսի անձին մէջ յայտնուած:

Տիրան Սրբազանի դասախօսութիւնները — հրապարակախօսը հակադրաբար քարոզիչին — ունկնդիրը կը գնեն խոզարկող մտքի մը դիմաց: Որեւէ նիւթ իր մանրամասնութեանը մէջ եւ իր թելադրած կարելիութիւններովը կը քննարկուի, կը վերլուծուի, կը պարզաբանուի, եւ համարուելով կը դասաւորուի: Դասախօսութիւնները առիթներ են իրեն համար տարբեր մակարդակի վրայ եւ ընկերային ուրիշ գործօնի մը ճամբով ուսուցանելու, եւ անհատական ու ընկերային կեանքին մէջ ուղեցոյց եղող գաղափարներ, սկզբունքներ եւ ճշմարտութիւններ տարածելու համար: Պերճախօսութիւնը չէ եղած Տիրան Սրբազանի մտահոգութիւնը, այլ ճշմարտութեան յայտարարութիւնը եւ բանաձեւումը: Եւ այս՝ շատ անգամ, առանց «մանուածապատ» խօսքի ձեւեր գործածելու, հետեւաբար, անսեթեւեթ կարծրութեամբ: Այնքան որ՝ «ընկալեալ

սովորութեանց հետեւող» միտքերուն համար այդ արտայայտութիւնը կրնայ թուել վերաւորական, իսկ այդ վերաբերմունքին հետեւ կեցող անձն ալ կրնայ նկատուիլ «անդիջող»:

Կեանք Բաբին անդաւաճան քարոզիչն է Տիրան Արքեպիսկոպոս:

4. ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԵՐ

Աստուածաբանութիւնը եւ իմաստասիրութիւնը իրարու լրացուցիչ գիտութիւններ են կապէս: Այդ պատճառաւ ըսուած է թէ՛ «աստուածաբանելու համար պէտք է իմաստասիրել»:

Գիտուն ուսուցչին՝ Եղիշէ Պատրիարք Դուրեանի անմիջական շունչին ներքեւ կը աճի ուսման տենչը Տիրան Վարդապետին մէջ: Տարիներու ընթացքին, իրբեւ աշակերտ, իրբեւ ուսուցիչ, շփման մէջ գալով դարերու մեծ իմացականութեանց հետ, Տիրան Վարդապետ լինողինը արժանի կացուցած է նկատուելու տրամաբանող ու թափանցող միտք մը, եկեղեցական կանոնադրութեան եւ իմաստասիրական հայեցողութեան հմուտ իմացականութիւն մը: Գիտութիւնները եւ ընդհանուր ծանօթութիւնները մարդկային կեանքի եւ ընկերային շարժումներու մասին, կը հայթայթեն տարբեր, սրունցմով ան կը կառուցանէ ու կը հաստատէ իր քրիստոնէական աշխարհայեացքը: Վերլուծող, դատաւորող, տրամաբանող եւ կառուցանող այս միտքը, ճախացած քրիստոնէական տեսիլքի մը բովանդակութեամբ, չի վարանիր քրիստոնէական ճշմարտութեան փորձաքարին դարնել հարցեր՝ հակասական նկատուող, մասնադիտական թուող, եւ գիտնական նկատուած իմացականութեանց թախչը կաշկանդող:

Համալսարանի ուսուցիչինը, օտար բարձրաստիճան եկեղեցականներ, Արեւելեան Ուղղափառ եկեղեցիներու դաւանութեամբ հետաքրքրուող հեղինակներ եւ պարբերաթերթեր, կը յանձնարարեն դեմել Տիրան Եպիսկոպոսի գրուածքներուն եւ տեսութեանց:

5. ԿԱՐԱԿԵՐՊՈՂ ԵՒ ՏԵՍՈՒԾ

Գեր. Տ. Տիրան Արքեպիսկոպոս խորունկ գիտակցութեամբ բարձրած է Հայ Եկեղեցւոյ անցեալը, սնոր պատմական դերը Հայ ազգին համար, եւ սնոր մէջ տակաւին կենսունակ կարելիութիւնները, որոնցմով ան լիովին պիտի կարողանայ իրագործել իր առաքելութիւնը մեր ժողովուրդին եւ ընդհանուր քրիստոնէական աշխարհի կեանքին մէջ: Այս գիտակցութիւնը իմացական ու հոգեկան կորով մը ստեղծած է Սրբազանին մէջ:

Եղիշէ Պատրիարք Դուրեան, 1921-ին Երուսաղէմի Պարիարքական Աթոռին գահալը ընտրուելու առիթով, ըսած է թէ իր Եկեղեցւոյն եւ ազգին անճիւղման վրէժխնդիր պիտի ըլլայ, պատրաստելով եկեղեցականներ, որոնք ժողովուրդին ու եկեղեցւոյն սիրովը լեցուն՝ նուիրուին անոնց իմացական ու հոգեւոր մշակութեան գործին: Տիրան Վարդապետ, իր օժակից ընկերոջ՝ Նորայր Վարդապետին հետ — այժմ Եպիսկոպոս յերուսաղէմ — առաջին հունձքն է այդ «աղնուական վրէժխնդրութեան»:

Իր քահանայական ձեռնադրութեանէն եւ Անդրիոյ մէջ իր ուսանողութեան երկու տարուան շրջանը ստարտելէն յետոյ, Տիրան Վարդապետ կը գտնայ առաջաւոր դէմքերէն Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Մայրավանքին:

Եղիշէ Պատրիարք Դուրեան կը վախճանի 1930, Ապրիլին:

Թորգոմ Պատրիարք Գուշակեանի դահակալութեամբ, 1931, Դեկտեմբեր 1, կը երաշխաւորուի շարունակութիւնը Եղիշէ Պատրիարք Դուրեանի ծրարիւններուն:

Ոսկան Պէյ Մարտիկեան, նախկին Ընդհանուր Վարիչ Թղթատարական Գործակալութեան Օսմանեան Կայսրութեան մէջ, եւ ապա Երեւմտական Նախարար Իրազի, կը հրաւիրուի Երուսաղէմ, հաւասարակշռելու համար վանքին երեւմտաքը, եւ ծրարելի մը պատրաստելու, որուն համաձայն լաւաղոյնս պիտի օգտագործուին

վանքապատկան կալուածները: Տիրան Վարդապետ ձեռնհասօրէն կ'օժանդակէ ելեւմտադէտ Ոսկան Պէյլին, արժանանալով անոր գնահատանքին ու վստահութեան:

1932ին, Տիրան Վարդապետ կը նշանակուի տեսուչ Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանին եւ Ընծայարանին: Տեսուչի եւ կազմակերպողի իր կարողութիւնները կը յայտնուին վարժարանի ընդհանուր կեանքի վերելքին մէջ: Ուսուցիչներ եւ աշակերտներ հաւասարապէս կը զգան թէ խոտապահանջ, դիտակից, եւ իրենց պարտաւորութեանց կատարումին հսկող աչք մըն է տեսուչ Տիրան Վարդապետը: Կը խոտանան ամալերը քննութիւնները: Աշակերտները չեն կրնար այլեւս անտարբեր մնալ իրենց դասերուն հանդէպ:

Որոշ ծրագրի մը համաձայն աշակերտին օրուան ժամերը կը բաշխուին այլազան աշխատանքներու վրայ: Դասաւանդութեանց պահերէն դուրս, այսպէս կոչուած «պարապոյ ժամերը» աշակերտին կը լեցուին այլ կարգի զբաղումներով: Պարտաւորիչ կը դառնայ մարմնակրթանքը: Եւ Ժառանգաւորաց Վարժարանը, բացի իր տարեկան մարզական դաշտահանդէսներէն, կը մասնակցի Երուսաղէմի միջնորոգական մարզական մրցումներուն: Պաւլոս-պօլ, Վօլի-պօլ, Ֆուք-պօլ — ամերիկեան բառով՝ Սաֆըր — եւ Փիմկփօնկ կը դառնան մաս Ժառանգաւորին ամենօրեայ կեանքին: Ժառանգաւորաց Ֆուք-պօլի խումբը Երուսաղէմի հայ երիտասարդութեան պարծանքն էր եղած, պարտութեան մատնելով Հոռվմէական Եկեղեցւոյ հովանաւորած երկրորդական վարժարանի «անպարտելի» յայտարարուած խումբը:

Վարժարանի շէնքին ու բակին հիւսիսային եւ հարաւային ցանկապատին մօտ տարածուող հողը կը բաժնուի աշակերտներուն միջեւ, որպէս զի պարտիզամշակութեամբ զբաղին: Սուրբ Յակոբի խորաններուն եւ Գրիստոսի Գերեզմանին համար

մասնաւոր խնամքով պատրաստուած ծաղկեփունջեր հողեկան գոհունակութիւն մը կուտան զանոնք խնամած ու ընծայ տանող աշակերտին: Իսկ Ժառանգաւորին դեղեցկագիտական ճաշակը, անոր մշակած ծաղիկները եւ հոգատարած պարտեզին մաքրութիւնն ու կոկիկութիւնը կ'ենթարկուին մասնաւոր յանձնախումբի մը քննութեան, զինք արժանացնելով այդ նրպատակին յատկացուած մրցանակին:

Կը կազմակերպուին շաբաթ երեկոյեան լսարանական հաւաքոյթները, որոնք առիթ կուտան աշակերտին մէկ կողմէ բանաստեղծութիւններ ունկնդրելու զանազան նիւթերու մասին, եւ միւս կողմէ զբաղանք երեկոյթի մը մասնակցելու՝ արտասանութեամբ, երգով, շարադրութեամբ, տըրուած նիւթի մը շուրջ «ատենախօսելու» փորձով, եւ կամ առաջադրուած հարց մը պաշտպանելով՝ «վիճարանական երեկոյթի»* մը մէջ:

Ժողովրդային հանդէսներու կազմակերպումով, Ժառանգաւորաց Վարժարանը կը դրուի խանդավառութեան, հետաքրքրութեան եւ եռուն կեանքի մը մէջ:

*Շահան Ռ. Պերպէրեան, որ Թորգոմ Պատրիարքի հրաւերով եգիպտոսէն Երուսաղէմ փոխադրուած էր, Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի մէջ կը դասաւանդէր ընկերաբանական, իմաստասիրական եւ գեղեցկագիտական նիւթեր, եւ ընդհանուր ուղեցոյցն էր այս յայտագիրներուն մասնակցող աշակերտներուն: Ան կը վարէր նաեւ աշակերտներուն վիճարանական եւ ատենախօսական ելոյթները, ցուցմունքներ կատարելով եւ իր նկատողութիւնները յայտնելով: Յակոբ Օշական, հայ գրականութեան ուսուցիչը, հայթայթիչն էր գրական կտորներուն եւ շարադրութեան: Թորգոմ Պատրիարքի անձնական ներկայութիւնը՝ վարդապետ հայրերու եւ ուսուցիչներու շփանքով, բացառիկ նշանակութիւնն էր հանդիսութիւն մը կուտար այդ երեկոյթներուն:

Ամալերը Գրական Մրցանքները, Վարդանանց Տօնին եւ այլ առիթներով բեմադրուած ներկայացումները, իմացական ու հողեկան վայելքի բացառիկ առիթներ կը հանդիսանան Երուսաղէմի հայ հասարակութեան համար: Ժառանգաւոր աշակերտները իրենց ապագայ ասպարէզին նախափորձն ու նախաճաշակը կ'առնեն, հրապարակաւ կատարելով ատենախօսութիւն՝ նախապէս որոշուած նիւթի մը մասին, եւ մասնակցելով արտասանութեան, երգի, ինքնազիր արձակ եւ ոտանաւոր քերթուածներու մրցանքներուն:

Կարգապահութիւնը, ամենօրեայ պաշտամանց կանոնաւոր ներկայութիւնը, եկեղեցւոյ արարողութեանց եւ Սուրբ Տեղեաց մէջ կատարուող հանդիսութեանց մասնակցութիւնը, եւ եկեղեցական երաժշտութեան ու կրօնական դասաւանդութեանց հանդէպ ցոյց տրուած մասնաւոր հոգածութիւնը կը բարձրացնեն վարկը Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան, եւ օրինակելի հաստատութեան մը կը վերածեն Ժառանգաւորաց Վարժարանը:

6. ԱՌԱՋՆՈՐԳ

Տիրան Վարդապետի կարողութիւնները՝ իբրեւ կազմակերպող, տեսուչ, աստուածաբան-իմաստասէր, քարոզիչ-հրապարակախօս, եւ ուսուցիչ, աւելի լայն չափով ի յայտ կուգան, երբ Թորգոմ Պատրիարքի կարգադրութեամբ կը մեկնի Բարիզ, 1938ին, եւ կը շարունակէ ծառայել Աստուծոյ, Հայ Եկեղեցւոյն մէջ եւ հայ ժողովուրդին համար:

Բարիզ կը մնայ մինչեւ 1939, Դեկտեմբեր, վարելով Փոխանորդ-Տեսչի պաշտօնը՝ Վոյաճապուհ Արքեպիսկոպոս Քիւպրեանի հիւանդութեան պատճառաւ:

Լոնտոնի Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ խընամակալութեան խնդրանքին վրայ, եւ Երուսաղէմի Պատրիարքութեան հաւանութեամբ, Տիրան Վարդապետ կը ստանձնէ

սոյն եկեղեցւոյն հովուութիւնը, մինչեւ 1944, Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմի տարիներուն հողեւոր խրախոյսները չէլով իր հօտին, երբ Անգլիոյ մայրաքաղաքը ուժաւորութիւն կ'ենթարկուէր: Նոյն շրջանին, ամերիկեան բանակին մէջ ծառայող երիտասարդ հայ տղաք եւ աղջիկներ, Լոնտոնի Հայոց Եկեղեցին այցելելու առիթով, կը ծանօթանան Տիրան Վարդապետին, եւ անոր մէջ կը տեսնեն զիրենք հասկցող հողին եւ իրենց ընկերային ու ազգային մտահոգութիւններուն հողորդակից իմացականութիւն մը: Տիրան Վարդապետ, իր կարգին, ըմբռնելով ամերիկացի երիտասարդութեան միտքը խոովող ընկերային, մշակութային, ազգային ու կրօնական հարցերն ու դժուարութիւնները, կը համողուի թէ Հայ Եկեղեցւոյ հովանիին ներքեւ, ամերիկացիին հայ սերունդը ամէն կարելիութիւն ունի կենսունակօրէն շարունակելու իր հայրերուն հաւատքն ու աւանդութիւնները:

Երբ Գեր. Տ. Գարեգին Արքեպ. Յովսէփեանց, Ամերիկայի Թեմին Առաջնորդը, դահակալ կ'ընտրուի Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական Աթոռին, Հայոց Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Թեմին Պատգամաւորական Ժողովը, 1943, Հոկտեմբեր 3ին, առաջնորդական պաշտօնին յարմարագոյն թեկնածուն կը համարի Տիրան Վարդապետ Ներսոյեանը, որուն Ամերիկա ժամանումը տարիով մը կ'ուշանայ, պատերազմի պատճառով ստեղծուած փոխադրական դժուարութեանց իբրեւ հետեւանք:

1944, Նոյեմբեր 6-ին, Տիրան Վարդապետ Նիւ Եօրք կը հասնի եւ կը ձեռնարկէ իր պաշտօնին, զբաղով իր ուսերուն դըրուած պարտականութեանց ծանրութիւնը, եւ յստակօրէն տեսնելով բազմադիմ կարիքները Թեմին:

1944ին, Ամերիկայի Թեմին Առաջնորդարանը կը դադարէր Նիւ Եօրք քաղաքի Հինգերորդ Պողոտայի թիւ 156 շէնքին մէջ, եւ ունէր երկու փոքրիկ դաստէնակ

եւ մէկ քարտուղար* : Թեմին հոգեւորական դասը կը բաղկանար տասնեւհինգ կրօնաւորներէ : Հայ Եկեղեցին ահագին գործ ունէր կատարելիք ամերիկաբնակ հայ ժողովուրդի հոգեւոր անդատանին մէջ : Հոգեւոր մշակներով միայն կարելի էր այդ անդատանը բարգաւաճ պահել :

1945ին, Ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետի ընտրութեան մասնակցելէ յետոյ յիշմիածին, եպիսկոպոս օծուելով, առաջնորդ Տիրան Սրբազան Մերձաւոր Արեւելքի քաղաքներէն երիտասարդներ կը ընտրէ որոնք յօժարութիւն կը յայտնեն Հայ Եկեղեցւոյ ծառայութեան մէջ մտնելու : Տիթրոյիթէն Տէր եւ Տիկին Ալեք եւ Մարի Մանուկեան, Հայ Եկեղեցւոյ եւ ժողովուրդին սիրովը հարուստ ամուլը, հեռատես եւ ազնուական քայլը կ'առնեն, վեց ուսանողներու չորս տարուան դպրոցական ծախքերը ստանձնելով : Այս բարի օրինակին կը հետեւին ուրիշներ : Եւ յաջորդական տարիներուն նոր ուսանողներ կը հոգատարուին տարբեր քաղաքներու մէջ բնակող եկեղեցանուէր հայորդիներու կողմէ : Իրավիճակէն՝ Կարապետ Ղազարոսեան եւ Ֆրէտ Աւագեան, Նիւ Եօրքէն՝ Տիգրան Մարլեան, Էվրնսթէն՝ Ուոլթըր Վարդանեան, մէկական ուսանողի դպրոցական ծախքերը կը ստանձնեն : Նոյնպէս, Նօրթ Գիլատելֆիոյ Ս. Երրորդութիւն եւ Ուստրի Ս. Փրկիչ Հայոց Եկեղեցիներու համայնքները, Կիւլապի Կիւլպէնկեան Հիմնադրամը եւ ազգանուէր եղբայրակցութիւններ, մէկական ուսանողի դպրոցական ծախքերը կը հոգան, օժանդակած ըլլալու համար Թեմին հոգեւոր գործին :

*1950ին, Առաջնորդարանի գրասենեակը կը գտնուի կառուցուելիք Մայր Եկեղեցւոյ եւ Մշակութային Տան սեփական հողին վրայ գոյութիւն ունեցող չորս յարկնոց շէնքերէն մէկուն մէջ, վեց պաշտօնեաներով :

Տիրան Եպիսկոպոս զիմում կը կատարէ Անթիլիասի Կաթողիկոսարանին եւ Երուսաղէմի Պատրիարքութեան, որպէս զի երիտասարդ հոգեւորականներ Ամերիկա զրկուին Թեմին մէջ ծառայելու համար : Ինը տարուան ընթացքին Ամերիկա եկած եւ կամ Առաջնորդ Տիրան Եպիսկոպոսի կողմէ ձեռնադրուած հոգեւորականներուն թիւն է քսանեւմէկ : Ներկայիս — 1954, Յունուար — եօթը ուսանողներ կան, որոնք Անթիլիասի դպրեվանքին եւ Ամերիկեան ձեռնարաններու մէջ կը դաստիարակուին, կրօնական ասպարէզին նուիրուելու համար : Աստիճա՛ք չորսը Ամերիկա ծնած ու մեծցած երիտասարդներ են :

Յատկանշական է որ Տիրան Եպիսկոպոս առատ ու հապճեպ շնորհարարութիւն չի կատարեր կրօնական կարգերու եւ աստիճաններու՝ «ի վարձատրութիւն երկար տարիներու բարուք ծառայութեան» : Սարկաւազութեան ձեռնադրութիւնը, քահանայութեան օծումը, Մասնաւոր եւ Մայրազոյն Վարդապետի աստիճաններու տրուելիւնը եւ ուրիշ պարզեւտարութիւններ, զոչուցութեամբ կը բաշխուին Եկեղեցւոյ այս ժիւր եւ արթուն իշխանաւորին ձեռքով : Նկատի առնելով հանդերձ անհասանելի եւ համայնքներէ ներկայացուած պահանջները, Տիրան Սրբազան կը ջանայ հաւատարիմ մնալ եպիսկոպոսներուն ուղղուած առաքելական պատգամին, որ ազդուօրէն կրկնուած է նաեւ Ձեռնադրութեան Մաշտոցին մէջ. «Ձեռս վազվազակի յուրուք վերայ մի՛ դնիցէք», Ա. Տմթ. Ե 22 :

Հայոց Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Թեմը, Տիրան Եպիսկոպոսի առաջնորդութեան ներքեւ, կը դառնայ ամենէն կազմակերպեալ, գործունէայ եւ բարգաւաճ թեմը Հայ Եկեղեցւոյ : Կր կազմակերպուին նոր ծուխեր, կը գնուին ու կը կառուցուին եկեղեցական շէնքեր եւ սրահներ : Առաջնորդարանի Մշակութային Կեդրոնական Յանձնաժողովը, հիմնադրուած նախորդ առաջնորդ՝ Գեր. Տ. Գարեգին Արքեպիսկոպոս Յովսէփեանցի ջանքերով, կը շա-

րունակէ սալ տարեկան մշակութային ձեռնարկներ, օժանդակելով Առաջնորդարանի անտեսական բարեբաւման : Հայոց Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Կազմակերպութիւնը եւ Դպրաց Դասերու Ընկերակցութիւնը կը ստանան որոշ նկարագիր եւ ուղղութիւն, ունենալով իրենց կանոնադիրը, գործունէութեան հաստատ ուղի-գիծը, իւրաքանչիւր համայնքի մէջ համախմբելով Եկեղեցւոյ երիտասարդ զաւակները, որոնք պատրաստ են ի սպաս դնել իրենց կարողութիւնն ու տաղանդը, Հայ Եկեղեցւոյ կոչումը իրազործելու՝ Ամերիկայի մէջ, եւ որոնք նախանձախընդիր են իրենց հայրերուն հաւատքը եւ իրենց եկեղեցւոյ ուսուցումները իւրացնելու, որպէս զի զիտակցօրէն ծառային աւոր, ու հաւատարիմ մնան անոր պատմութեան : Կը կանոնաւորուին Հոգեւորականաց Տարեկան Համագումարները : Թեմին յառաջդիմութեան, հովուական պատասխանատուութեանց եւ Եկեղեցական-ծիսական հարցերու մասին դադարաբաց եւ փորձառութեանց փոխանակութիւնը, այս համագումարները կը վեցածեն կրթարանի մը, ուրիշ ուղղութիւն եւ քաջալերութիւն ստացած, հովիւները կը դառնան իրենց հօտին, աշխատելով հետզհետէ զօրացնել ու կազմակերպել կեանքն ու գործունէութիւնը իրենց խնամքին յանձնուած համայնքներուն : Եկեղեցականաց ամառնային հաւաքոյթները, տարբեր վերինէն, շարաթ մը տեւողութեամբ, աւելի մտերմիկ մթնոլորտի մը մէջ իրարու կը բերեն Թեմին հոգեւորականները, ունկնդրելու պատրաստուած դասախօսութեանց, եւ

*Թեմին գանազան համայնքներէն հայընտանիքներ իրենց ամառանոցը կը տրամադրեն այս նպատակին, հոգալով բընակարժեան եւ սննդեղէնի կարիքները : Նօրթ-Գիլատելֆիոյ Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ ծխականներէն Տէր եւ Տիկին Արամ Արքեպեան չորս անգամ, Պիմկիւմբընի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ ծխա-

նկատի առնելու համար հայ եւ ընդհանուր եկեղեցական եւ մշակութային հարցեր* :

Տիրան Եպիսկոպոսի առաջնորդութեան առաջին վեց տարիներու շրջանին, Թեմին կանոնադրութիւնը երկու անգամ բարեփոխութեան կ'ենթարկուի : Ասիկա մէկ կողմէ կը նշանակէ խորունկ հետաքրքրութիւն Թեմին կացութեան նկատմամբ, եւ հայթայթում կանոնական միջոցներու՝ ապահովելու համար Թեմին բարգաւաճումը, եւ միւս կողմէ ցոյց կուտայ Տիրան Եպիսկոպոսի իմացական թափանցողութիւնը կանոնական հարցերու մէջ : Այլազան գործունէութիւններով աճող այս Թեմին համար անհրաժեշտ էր ունենալ համապատասխան օրինական գործիք մը, որպէս զի Թեմին գործերը յառաջ տարուին կարելի սահունութեամբ :

Մայր Եկեղեցւոյ եւ Մշակութային Տան կառուցման ծրագիրը՝ նախորդ առաջնորդներու եւ թեմական ժողովներու կողմէ առաջադրուած ու երազուած, գործնական հունի մը մէջ կը դրուի Մայր Եկեղեցւոյ Ծինութեան յանձնախումբերու կազմութեամբ, եւ Նիւ Եօրք քաղաքի մէջ գնելով հողը՝ կեդրոնական, բանուկ եւ երթեւեկութեան բազմազան միջոցներով մատչելի դիրքի մը վրայ : Ներգաղթի, ազգային ու բարեգործական նպատակներով ստիպողական նկատուած հանգանակութիւններ, եւ ճարտարապետական ընկերութեան մը հետ բանակցութեանց երկարաձգումը, պատճառ կը դառնան որ դանդաղի Մայր Եկեղեցւոյ եւ Մշակութային Տան կառուցումը :

Տառուր Տառուրեան, ներկայիս փոխ-

ատենապետ Թեմական Խորհուրդին եւ երկրորդ ատենապետ Թեմական Պատգամաւորական ժողովին, եւ իր երկու առեւտրական եւ ազնիւ ընկերները՝ Արթին Ասլանեան եւ Բիւզանդ Փիրանեան, կը հաստատեն Առաջնորդարանի Մասնաւոր Հիմնադրամը: Այդ նուիրատուութեան գումարը, 20,000 — քսան հազար — տուարով սկսուած, բարձրացուցած են 55,000 — յիսուն հինգ հազար — տուարի: Այս մասնաւոր Հիմնադրամի նպատակն է օժանդակել եւ զօրաւոր կանգնել Թեմին մէջ կատարուող եկեղեցական եւ մշակութային գործերուն: Նոր եկեղեցիներ ու սրահներ գնող կամ կառուցանող ծուխեր «առանց-տոկոսի-փոխառութեամբ» օժանդակութիւն ստացած են այս Հիմնադրամէն: Տատուրեան Ընկերութեան օրինակով իրենց առաջին նուիրատուութիւնը կատարած են նաեւ Տէր եւ Տիկին Հայկ Մարգարեան 5,000 — հինգ հազար — տուարով:

Կը հաստատուի Կարօտ Հոգեւորականաց Հիմնադրամը: Այս կերպով կ'ապահովուի կենսաթոշակը տարիքի եւ կամ Ֆրիդբահան անկարողութեան բերմամբ պաշտօնավարել չկրցող հոգեւորականներուն:

Տիրան Եպիսկոպոսի ջանքերով, մարդաշատ եւ եկեղեցւոյ շէնք ունեցող համայնքները կ'օժտուին գործունեայ եկեղեցականներով: Բոլոր փոքրաթիւ, եկեղեցւոյ շէնք կամ հովիւ չունեցող համայնքներուն հոգեւոր կարիքները կը հոգացուին կանոնաւորաբար, Առաջնորդի եւ ծխատէր հովիւներու այցելութիւններով, եւ շրջուն հովիւի մը Իշանակումով:

Ծխական եկեղեցիներու մէջ աշխուժօրէն ու նուիրումով կը պործեն Ծխական Խորհուրդներ, Տիկնանց Միութիւններ, Հայ Վարժարանի եւ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Խնամակալութիւններ, Երիտասարդաց եւ ամուսնացեալ զոյգերու Կազմակերպութիւններ, Դպրաց Դասեր, եւ բազմաթիւ ուրիշ յանձնախումբեր: Տիրան Սըրբազան իր առաջնորդութեան կարեւոր գործերէն, եւ է՛ն կարեւոր գործերէն մէ-

կը, կը նկատէ այն մանր կարգադրութիւնները, ծուխերուն գրուած նամակները, ծխական Խորհուրդներուն եւ եկեղեցւոյ անդամներուն հետ կատարած տեսակցութիւնները, անոնց տրուած թելագրութիւնները, որոնք չեն տեսնուիր, հաղիւ զգալի կը դառնան, բայց որոնք մեծ դեր ունեցած են ծուխերու մէջ յարուցուած հարցեր կարգադրելու, և եկեղեցւոյ ընդհանուր գործը կարելի արդիւնաւորութեամբ յառաջ մղելու տեսակէտէն:

7. ՀԵՂԻՆԱԿ - ԳՐՈՂ

Տիրան Արքեպիսկոպոս ունի գրելու յրատակ, տրամաբանական եւ ուժեղ ոճ մը: Չէ այցուած գրականութիւն ընելու մտահոգութեան:

Երուսաղէմի Եղիշէ Պատրիարք Դուրեանի վախճանումէն յետոյ, տարի մը կը վարէ խմբագրութիւնը «Միոն» պաշտօնաթերթին, իսկ Թորոնթ Պատրիարք Գուշակեանի շրջանին կ'աշխատակցի, գրելով կրօնական եւ ուսումնասիրական յօդուածներ:

Բարիլի մէջ, 1938 - 1939, առանձին կը խմբագրէ «Մեր Տունը» հովուական-ծխական ամսաթերթիկը, երուանդ Պարկիրճեանի նիւթական օժանդակութեամբ:

Իբրեւ առաջնորդ Ամբերիկայի Թեմին, վերահսակիչն ու պատասխանատուն է «Հայաստանեայց Եկեղեցի» պաշտօնաթերթին եւ Հայց. Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Կազմակերպութեան հրատարակած «Արմէնիքն Կարտիրն» ամսաթերթին, որոնց խմբագրականներն ու առաջնորդող յօդուածները կը ճշտորոշեն Եկեղեցւոյ հիմնական կոչումն ու նկարագրը, և կը հաստատեն «Եկեղեցական քաղաքականութեան ուղեգիծ մը», ջրիստոնէական սկզբունքներու, առողջ դատողութեան, պատմական տուեալներու եւ փորձառութեանց, եւ ներկայ շրջանի հայեցողութեանց վրայ հիմնուելով: Թեմական Պատգամաւորական ժողովներու մէջ կարգադրած իր բացման ուղերձները՝ հայերէ-

նով, եւ Հայց. Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Կազմակերպութեան եւ Հայց. Եկեղեցւոյ Դպրաց Դասերու Ընկերակցութեան տարեկան համագումարներուն առիթով իր խօսած ու կարգադրած ուղերձները՝ անգլերէնով, վարչական ու կազմակերպական հարցեր շօշափելով հանդերձ, կը ներկայացնեն յստակ պատկերը արտայայտութեան շնորհք ունեցող իմացականութեան մը:

Ուսուցչական, վարչական, հովուական եւ առաջնորդական պաշտօնները հաղիւ թէ պատեհութիւն կուտան ուսումնասիրութիւններ կատարելու եւ զանոնք հրատարակելու: Եւ սակայն Տիրան Արքեպիսկոպոս կարող եղած է հրատարակելու չորս արժէքաւոր գործեր:

1. Պատարագամատոյց Հայաստանեայց Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցւոյ.

*ՊԱՏԱՐԱԳԱՄԱՏՈՅՑԸ բնագրին իւրաքանչիւր էջին հանդիպակաց ունի անգլերէն քարգամանութիւնը: Բոլոր գլխակարգութիւնները եւ հրահանգները կարմիր մելանով: Բոլոր բարձրաձայն կատարուող աղօթքները, սարկաւազի եւ դպիրներու բաժինները, դրուած են ուղղափայտաց կրկնակ գիծերու ձախ կողմը, իսկ «ի ծածուկ աղօթքները՝ աջ: Այսպէս՝ 107 էջ:

Էջ 108-117, Հոգեհանգստեան Պաշտօն: Էջ 118-125, Կարգ Պաշտաման շաշու: Էջ 127-211, կը պարունակէ 28 տարբեր տօներու և կիրակիներու ուրբ պատշաճները՝ Ս. Պատարագի յատուկ: Էջ 112-225, Տօնացոյց եւ Ընթերցումներ շաշու կիրակիէից եւ Տօնից: Էջ 226-227, Եղանակ գրտանելոյ Զամսաթիւս կիրակիէից եւ Տօնից յոր և իցէ Տարուջ: Էջ 228-229, Թուական Զատիկի, վերափոխման եւ հաշվերացի, 1950-2025 տարիներու: Էջ 230-233, Կարգ Մասանց Պատարագամատուցի: Էջ 234-241, Առաջին Տոգ Մասանց Պատարագամատուցի: Էջ 245, անգլերէնով,

2. Վարդապետական Դիրքը Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ.
3. Կարգ Նաւակատեաց Եկեղեցւոյ, Ըստ Արարողութեան Հայաստանեայց Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցւոյ.
4. Քրիստոնէական Մօտեցում Մը Համայնավարութեան.

Մեսրոպ Վարդապետ Սէմէրճեան, յօդուածի մը մէջ հետեւեալ կերպով կը ներկայացնէ զանոնք. (տես Արմէնիքն Կարտիրն, 1953, Հոկտ.):

«Մեր Պատարագին ամբողջական եւ նոր մէկ թարգմանութիւնը կը գտնենք Պատարագամատուցին մէջ, որ ինքնին կը յայտնաբերէ աստուածաբանական խորունկ մտածողութիւն: Այս հատորը կը պարունակէ քսան էջոց մեկնաբանութիւն մը Ս. Պատարագի*:

«Վարդապետական Դիրքը Հայ Եկեղե-

հակիրն պատմականը Հայ Եկեղեցւոյ: Էջ 246-256, անգլերէնով, նկարագրութիւնը Ս. Պատարագի մէջ գործածական 46 կտոր գրեստներու եւ անօթներու, եւ ասոցմէ 14ին գծագրութիւնները: Էջ 257 - 263, անգլերէնով, Ս. Պատարագին առնչութեամբ, թիւով քսան, բարեպաշտական եւ արարողական կատարումներու մասին ցուցմունքներ: Էջ 265 - 292, անգլերէնով, մանրամասնօրէն կը պատկերացնէ իւրաքանչիւր պաշտօնեայի դիրքը, արարմունքներն ու մասնակցութեան կարգը Ս. Պատարագի եւ Հոգեհանգստեան պաշտամունքի միջոցին: Ամփոփ հրահանգ մը կայ «Գոց Պատարագի» մասին: Էջ 293 - 311, անգլերէնով, կը պարունակէ խիտ եւ ամբողջական մեկնաբանութիւնը Ս. Պատարագի, երեսուներուրբ տարբարձամումներով: Էջ 312 - 314, անգլերէնով, վերջաբան մը՝ այս գրքի պատրաստութեան մասին, և ցանկ մը Հայ Պատարագամատուցի անգլերէն քարգամանութեանց տասնևերկու հատորներու: (Ծնթ. Կենսագրին)

ցւոյ գրուածքը ուսումնասիրութիւն մըն է Միւրանակ - Երկարնակ ընդդիմաբանութեանց, ուր Տիրան Սրբազան (այն տան վարդապետ) ցոյց կուտայ թէ ինչպէս երկարնակութիւն դաւանող եկեղեցիներ (Հոսովմէական եւ Բիւզանդական) նահանջած են Քաղկեդոնի Ժողովին մէջ իրենց բռնած դիրքէն (451) եւ դարերու ընթացքին մօտեցած են Հայ եւ Արեւելեան ուրիշ Եկեղեցիներու ուղղութեան, եւ հետեւաբար Քաղկեդոնի եւ ոչ-Քաղկեդոնական եկեղեցիներու միութիւնը, առարկելի այդ կէտի մասին, ներկայիս, աւելի հեշտիւ կարելի է իրագործել:

«Կարգ նաւակառնայ Եկեղեցւոյ հասորը, յստակուած ու կարգաւորեալ հրատարակութիւնն է համապատասխան ծէսին՝ Մայր Մաշտոցէն առնուած, անհարկի կրկնութիւնները զանցելով, եւ արարողութեան գեղեցկութիւնը աւելի պարզօրէն եւ բանաւոր յստակութեամբ մը արտայայտելով*:

«Բրիտանիական Մօտեցում Մը Համայնավարութեան գրքոյիլը «փորձ մըն է մատնացոյց ընելու քրիստոնէական ջատագովութիւնը, զոր Եկեղեցին պարտաւոր է զարգացնել զիմադրաւելու համար համայնավարութեան մարտահրաւէրը:» Լոնտոնի Սէյնթ Փօլ Եկեղեցւոյ վերատեսուէր ռատիօկայանէ մը յարտարարած է թէ այս գիրքը արժէքաւոր նպաստ մը կը բերէ ըմբռնելու աւսակէտէն մէկը այն սղղակիե-

*ՎԱՐԳ ՆԱԻԱԿԱՏԵԱՅԸ կը պարունակէ հետեւեալը. — Կարգ Օրինութեան Տեղոյ Եկեղեցւոյ. Կարգ Հիմնարկութեան Եկեղեցւոյ. Կարգ Օրինութեան Եկեղեցւոյ. Կարգ Օժման Եկեղեցւոյ. Կարգ Օրինութեան Աւագանի. Կարգ Օրինութեան Պատկերաց: (Ծնթ. Կենսագրին)

րէն, որոնք սպառնան պիտի ձեւաւորեն . . . գիրք մը, որ արժանի է կարգացուելու՝ ուշադրութեամբ եւ քննադատ ուղիով:»

Տիրան Արքեպիսկոպոս ունի աշխատասիրութիւններ զորս կատարած է Երուսաղէմի մէջ իր վարդապետութեան եւ ուսուցչութեան օրերէն սկսեալ եւ որոնք կը մնան ձեռագիր վիճակի մէջ:

- Ա. Սուրբ Մեսրոպի Նկարագիրը
- Բ. Պատմութիւն Ընդհանուր Եկեղեցւոյ
- Գ. Հովուական Աստուածաբանութիւն
- Դ. Վարդապետական Աստուածաբանութիւն
- Ե. Հոգեւորական Աստուածաբանութիւն
- Զ. Մեկնութիւն Սաղմոսաց
- Է. Մեկնութիւն Հովմայեցոց Թղթոյն

Տիրան Արքեպիսկոպոս ծանօթ է իբրեւ լեզուագէտ հոգեւորական մը: Հայ լեզուի գրարար եւ արդի բարբառներուն սահունութեան հաւասար, ան կը դործածէ անգլերէն լեզուն: Ասոնց վրայ կ'աւելնան նաեւ Ֆրանսերէն եւ Թուրքերէն լեզուներուն իր ծանօթութիւնը: Տարրական ծանօթութիւն մը ունի նաեւ Արարերէնի եւ Յունարէնի:

Տիրան Արքեպիսկոպոս ներկայ շրջանի եկեղեցականութեան ամէնէն հմուտ, արդիւնաշատ եւ կարկառուն դէմքերէն է: Հայ Եկեղեցւոյ եւ Ժողովուրդին հոգեւոր ժառանգութեան դրօշը բարձր բռնած, այդ դրօշին խորհրդանշած խոչանքներուն իր ամբողջ անձը եւ կարողութիւնները նուիրաբերած հոգեւոր մշակն է, անձնդիր հովիւր, իմաստուն պատգամաբերը, քաջ եւ արթուն գիտապետը, Աստուծոյ ընտրեալ պաշտօնեան եւ Հայ Եկեղեցւոյ սրբազան եպիսկոպոսը:

ԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՍՈՍ ԵՒ ԶԳՏՈՒՄՆԵՐ

(ՏԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊՍ. ՆԵՐՍՈՅԵԱՆ)

ԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՍՈՍ տեսիլք ունեցող հոգեւորականն է: Ան «զնած է ժամանակը», համաձայն Պօղոս Առաքելի բացատրութեան, եւ ինքզինքը պատրաստած ու նրււիրած է իր ասպարէզին պահանջներուն եւ իր կոչումին: Թերեւս իրեն պակսեցաւ նպաստը կազմակերպուած եւ աւանդութիւն ունեցող հաստատութեան մը՝ իր կարողութիւններն ու ձգտումները շահարկելու: Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց վանքը կը շարունակէր իր հին աւանդութիւնը՝ Սուրբ Տեղեաց պահպանութեան միակ մըտահոգութեամբ: Թերեւս իրեն պակսեցաւ նոյնպէս ընկերակցութիւնը նոյն նրււիրումով գօտեպինդ հոգիներու, նոյն տեսիլքի ճամբուն մէջ հոգեխառնուելու համար, եւ իրարմով զօրացած կամրջելու համար անջրպետը, որ գոյացած էր Հայ Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան մէջ, անճիտումովը զիրենք կանխող գրեթէ ամբողջ սերունդի մը: Իրեն պակսեցաւ նաեւ ծրագրեալ աշխատանքի, ճշտորոշեալ ժամանակացոյցի մը համաձայն գործելու խտասպահանջ հետեւողականութիւնը, առանձինն պարտաւորուած ըլլալով հասնիլ այլազան կալուածներու մէջ ինկող աշխատանքներու: Եւ այս իսկ պատճառաւ, հաւանաբար, իր հետաքրքրութիւնը տարածուած է աստուածաբանական, օրէնագիտական, ու գիտութեան նուրբ հարցերէն մինչեւ վարչական, մեքենագիտական, մարզական, մատակարարական ու առեւտրական ամէնէն գործնական խնդիրները:

Տիրան Արքեպիսկոպոս առաքելական հոգի ունեցող, կանոնապահ եւ իր կոչումին հաւատարիմ եկեղեցականն է:

Ուսուցչական ասպարէզէն, վարչական, հովուական պաշտօններէն մինչեւ Թեմակալ Առաջնորդի եպիսկոպոսական վերա-

հսկողութիւնը, անիկա ամենուրեք եղաւ ժրջան աշխատաւորը, ծրագրող իմացականութիւնը, կազմակերպող ու յառաջ մղող կամքը, եւ յուսահատութեան դէմ մարտնչող զօրութիւնը:

Հակառակ որ Հայ Եկեղեցւոյ կանոնադիրքը չէ վերամշակուած բաւական ժամանակէ ի վեր, եւ հետեւաբար Եկեղեցւոյ ներկայ կեանքին պայմաններուն համապատասխան կանոններ կը պակսին՝ ուղեցոյց ունենալու համար նոր կացութեանց մէջ յարուցուած դժուարութիւններ հարթելու տեսակէտէն, Տիրան Արքեպիսկոպոս թափանցելով Հայ եւ Ընդհանուր Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ կանոններու ոգիին, իր խնամքին յանձնուած հոգեւոր նաւը ուղիղ առաջնորդած է դէպի առաջադրուած սրբազան նպատակը:

Տիրան Արքեպիսկոպոսի սէրը հանդէպ Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց դարաւոր վանքը, անոր նուիրումը հայ ժողովուրդի հոգեւոր եւ մշակութային յառաջդիմութեան, անոր հաւատարմութիւնը հանդէպ Սուրբ Էջմիածնին եւ Մայր Աթոռոյ Գահակային՝ Հայ Եկեղեցւոյ եւ ժողովուրդի Հոգեւոր պետին, անոր գիտակից եւ աննախապաշար հայրենասիրութիւնը, հաստատ համոզումներու վրայ հիմնուած առաքինութիւններ են: Ամերիկայի Թեմին մէջ Հայ Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան բաժանեալ հատուածին վերագործը ապահովելու համար, Տիրան Արքեպիսկոպոս իմաստութեամբ յառաջ տարած է բանակցութիւնները, ուղղամտօրէն առաջնորդուելով Հայց. Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցւոյ գերագոյն շահերէն, համաձայն Վեհափառ Հայրապետի հրահանգներուն, եւ արժանանալով նորին Ս. Օծութեան խորունկ գնահատանքին ու վստահութեան:

Վերոյիշեալ յատկութիւնները մասամբ

ի յայտ կուգան այն ուղերձին մէջ, զոր տառաջնորդ Տիրան Արքեպիսկոպոս ուղղած է Ամերիկայի Թեմին Պատգամաւորական Ժողովին, 1953 Հոկտեմբերին: Ստորեւ տրուած մէջըբերումները այդ ուղերձին, կ'ուրուագեն պատկեր մը Տիրան Արքեպիսկոպոսի իրագործումներէն ու ձրգտումներէն:

«Առաջնորդարանի գործերու շատութիւնը հետեւանքն է վերջին տարիներու ընթացքին մեր ծուխերուն մէջ յառաջ եկած արթնութեան, կազմակերպական յառաջդիմութեան եւ երիտասարդ տարրերու գործօն եկեղեցասիրութեան: Այս յառաջդիմութեան նշաններ են հաւատացեալներու նուիրատուութեամբ ծուխերու եկամուտներուն նշանակելի յաւելումը, Եկեղեցւոյ անդամներուն թուական աճումը, եւ եկեղեցական գործերու եւ պաշտօններու համար իրենց ժամանակն ու աշխատանքը նուիրելու տրամադիր պատուական անձերու բազմացումը:

«Առաջնորդին ամէնէն կարեւոր եւ առաջնակարգ գործերէն մէկն է ծուխերու այս յառաջդիմութեան տուած ուղղութիւնը եւ մղումը: Ան կարեւոր ժամանակ կուտայ ծուխերու գործունէութեան ընթացքին ծագած խնդիրներու անձամբ կամ թղթակցութեամբ կարգադրութեան, թոյլ չտալով որ անոնք դժուարութիւններ կամ խանգարումներ յառաջ բերեն: Կանոնադրութեան գործադրութիւնը ասպահովելու, դանազան մարմիններու եւ պաշտօնեաներու միջեւ համերաշխութիւն պահելու եւ հոգեւոր կեանքը յառաջ մղելու համար Առաջնորդին կողմէ հոգեւորականներու եւ հոգաբարձութեանց գրաւոր կամ անձամբ տրուած հրահանգութիւնները, անոնց հետ ունեցած ժողովները, Առաջնորդի մը գործին ամէնէն կարեւոր եւ ամէնէն արդիւնաւոր, թէեւ անտեսանելի, մասը կը կազմեն:

«Երկրորդ Աշխարհամարտի վերջաւորութենէն ասդին մեր Թեմին մէջ շինուած կամ գնուած են 11 եկեղեցիներ, 13 սրահ-

ներ, 9 տուներ եւ 9 կտոր հողեր: Այս բոլորը՝ մեր 37 ծուխերէն 23ին մէջ, տոնաց հաշուի առնելու Մայր Եկեղեցւոյ եւ Մըշակութային Տան շինութեանց համար սեպհականացուած կարեւոր ստացութիւնները: Այս կալուածներուն շատերուն շինութեան կամ գնման առիթով կատարուած հանգանակութեանց գործին դարկ տալու եւ անոնց յաջողութիւնը ասպահովելու համար Առաջնորդը շատ ժամանակ տուած եւ ջանք թափած է: Ասկէ դատ տեղ տեղ այդ շինութեանց վերաբերեալ ճարտարապետական եւ օրինական գործերու բարեօք կարգադրութեան հետամուտ եղած է եւ ժամանակ տուած:

«Մեր եկեղեցական կեանքը տեւականապէս վառ պահելու համար անհրաժեշտ է որ մեր Թեմին մէջ անցնող եւ հասնող սերունդներուն միջեւ ընդհատ տեղի չունենայ: Անհրաժեշտ է որ այս երկու սերունդները, որ ներկայիս բացառիկ կերպով կը գատորոշուին, շղթայուին իրարու: Այս պատճառաւ Ամերիկայի մէջ աւելի քան այլուր, կարեւոր է երիտասարդ սերունդին միտքն ու սիրտը ընտելացնել իրենց նախահարց քրիստոնէական հաւատքին, պատմութեան ու մշակութիւն:

«Այս նպատակաւ կազմուած է եւ կորովի կերպով կը գործէ Հայ Եկեղեցւոյ Երիտասարդաց Կազմակերպութիւնը Ամերիկայի: Այս կազմակերպութեան ստեղծման եւ դայն յառաջ մղելու գործին շատ ջանք թափած է Առաջնորդը, անհատապէս եւ խմբովին միշտ հանդիպելով մեր երիտասարդներուն եւ խօսքով ու գրով գործի մղելով դանոնք:

«Նոր կազմակերպութիւն մըն է նաեւ Դպրաց Դասերու Ընկերակցութիւնը, որ նոյնպէս կորովի մարմին մըն է, եւ որուն համար Առաջնորդական Փոխանորդին ջանքերը մասնաւորապէս նշանակելի եղած են: Այս Ընկերակցութեան համար ալ հոգածութիւն ցուցուցած է առաջնորդը:

«Դարձեալ Երկրորդ Աշխարհամարտէն ի

հրաւիրած է Առաջնորդը, իր կարելին ընելով անոր բարգաւաճման համար:

«Հայերէնի դպրոցներն ալ, որքան ալ ամենադժուարին պայմաններու ենթակայ եղած ըլլան անոնք, շարունակուած են հնար եղած չափով, եւ Առաջնորդը զանց չէ ըրած նաեւ զանոնք քաջալերելու իր պարտականութիւնը:

«Թեմին առաջնորդանիստ քաղաքին մէջ մեր ազգային արժանապատուութեան վայել Առաջնորդարանի շէնքի մը չգոյութիւնը ամէնէն տխուր երեւոյթն է: Մայր Եկեղեցիի մը եւ Մշակութային Տան մը շինութեան պէտքը վաղուց եւ ամենուն կողմէ սուր կերպով զգացուած է:

«Թեմական գործերու ուղիղ ընթացքով եւ բարեկարգ եղանակաւ յառաջդիմութեան համար անհրաժեշտ է ունենալ մեր պայմաններուն յարմարող եւ խնամքով գծուած թեմական կանոնադրութիւն մը: Այս ուղղութեամբ մեր թեմական կանոնադրութիւնը երկիցս բարեփոխուած է վերջին ինը տարիներու ընթացքին: Այս բարեփոխութեանց կարեւոր գործին համար Առաջնորդը ուշադիր ջանք թափած եւ ժամանակ տուած է:

«Թեմի հոգեւորականներէն անոնք որ տարիքի կամ հիւանդութեան, կամ այլ դժբախտութեան բերումով տնտեսական կարօտութեան մէջ կ'իջնան, անհրաժեշտ է որ ունենան համեստ օժանդակութեան մը ապահովութիւնը այդպիսի պատահականութեան մը պարադային:

«Անցեալ ինը տարիներու ընթացքին կատարուեցան նաեւ ինչ ինչ բացառիկ հանգանակութիւններ եւ տօնակատարութիւններ: Տօնուեցաւ 1949ին ամբողջ Թեմին մէջ Ամերիկահայոց Առաջնորդութեան Թեմին մէջ զօրացած եւ ծաւալած է Կիրակնօրեայ Դպրոցներու գործը: Մեր Թեմին մէջ Հայ Եկեղեցական կեանքին աշխուժութեան ամենէն կարեւոր արտայայտութիւնը եւ միանգամայն ազդակը եւ երաշխիքն է Կիրակնօրեայ Դպրոցի այս գործը, որուն կարելի ուշադրութիւն դարձուցած եւ ժողովուրդին ուշադրութիւնը

թեան հաստատման յիանաւակը: 1951ին տօնուեցաւ Վարդանանց նահատակութեան հազարհինգհարիւրամեակը:

«Այս տօնակատարութեանց վայելչութեան եւ արդիւնաւորութեան համար Առաջնորդը թէ կեղբոնին մէջ եւ թէ ծուխերուն մէջ ըրաւ իր կարելին, խօսքով, գրով եւ ուրիշ կերպով, . . .

«1945ին եւ 1946ին հանգանակութիւններ եղան Ս. Էջմիածնի համար: Ապա հանդանակութիւններ եղան Ս. Երուսաղէմի համար: Եղան նաեւ ազգային հանգանակութիւններ, ուրիշ կազմակերպութիւններու կողմէ, ինչպէս Հ. Բ. Ը. Միութեան ներգաղթի եւ կրթական գործի համար կատարած հանգանակութիւնները:

«Անցնող ինը տարիներու ընթացքին Առաջնորդը կատարեց ինչ ինչ բացառիկ առաքելութիւններ: Այս առաքելութեանց կարգին նշանակելի է 1945ին Ս. Էջմիածնի Ազգային Եկեղեցական Ժողովին իր մասնակցութիւնը ի դուրս Ամերիկահայ Պատգամաւորութեան:

«1950ին Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Խնամատարական Խորհուրդին առջեւ Ժընէւի մէջ, Չուիցերիա, Առաջնորդը ներկայացուց Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութիւնը, եւ խօսեցաւ ու դիւանադատական աշխատանք կատարեց Ս. Երուսաղէմի միջազգայնական դատին ի նպաստ, նոյն խնդրով ասպայցելելով Երուսաղէմ եւս:

«1952ին Առաջնորդը սնհատական հանդամանքով եւ անպաշտօն կերպով ներկայ եղաւ, մասնաւոր հրաւերով, Շուէտի Լուստ քաղաքին մէջ, Հաւատոյ եւ Կարգի Համաշխարհային Եկեղեցական Ժողովին:

«Նոյն առիթով, Ամերիկահայութեան նախկին Առաջնորդ՝ Լըջանկայի շատակ Գարեգին Կաթողիկոսի քառասունքի առթիւ մեծանուն Հայրապետին հանդէպ Ամերիկահայ Ժողովուրդին մեծարանքը յայտնելու համար Առաջնորդը ներկայ գտնուեցաւ Անթիլիաս:

«Իր պաշտօնավարութեան ամբողջ շըր-

Ջանին մինչ մէկ կողմէն Առաջնորդը ամէն ճիգ թափեց Ամերիկայի մէջ Հայ Եկեղեցին ներքնապէս կենսունակ պահելու, միւս կողմէն ան ջանաց Հայ Եկեղեցին դուրսնել նոյն դիրքի վրայ ինչ դիրքի վրայ որ միւս Եկեղեցիները կը գտնուին այս երկրի մէջ, միշտ ի մտի ունենալով ի հարկէ մեր Եկեղեցւոյն եւ Թեմին չափական համեստութիւնը:

« . . . Որքան ալ իրաւունք ունենանք ուրախանալու մեր եկեղեցւոյ եւ ժողովուրդին այս երկրին մէջ ձեռք ձգած յաջողութիւններու վրայ, բազմապէս կանուխ տարիներուն, այնուհանդերձ պէտք է երբէք մեր աչքերը գոցենք մեր դժուարութեանց եւ մեր պակասներուն, մեր եկեղեցական կեանքին մէջ: Այդ թերիները տեսնելու համար կը բաւէ աչք մը նետել մեր շուրջը եւ գմեղ բաղդատութեան դնել մեզմէ աւելի զօրաւոր եւ բարեկարգ եկեղեցիներուն հետ, որոնք հաստատուած են այս երկրի մէջ մեզմէ առաջ եւ կը գործեն արդիւնաւորապէս:

«Սակայն կ'ուզեմ ըսել թէ այդ պակասները տեսնելով հանդերձ, որեւէ չափով յուսահատական զգացում ունենալու չենք մեր ապագային նկատմամբ: Այլ ընդհակառակը, մեր թերիները պէտք է տեսնենք, զանոնք դարձանելու հաստատ որոշումով միայն: . . .

«Մեր այժմեան կացութեան իրապաշտ եւ աննախապաշար վերլուծումը կ'առաջնորդէ մեզ հաւասարապէս հաւատալու թէ մեր Եկեղեցիին ապագան այս երկրին մէջ մեծապէս յուսալից է: Եւ երջանիկ եմ հաւատելու որ շատ հեռատես եւ հաւատաւոր անձեր ինծի հետ նոյն նախատեսութիւնը ունին: Միտիթարուած կը զգամ ինքզինքս որ մեր Եկեղեցիին այս երկրին մէջ խոստմնալից ապագային մասին հաւատքի իմ կոչը անապուտի մէջ ձայն մը չեղաւ: Այլ ուժգին արձագանք դուստը սրբութեան մէջ:

«Հետեւեալներն են այն քայլերը, որոնք պէտք է ձեռք առնուին մեր ազգային ե-

կեղեցական գործերը ամուր հիման վրայ եւ բարեկարգ վիճակի մէջ դնելու համար:

«Մեր Թեմը իր ներկայ վիճակին մէջ իսկ թէ աշխարհադրականօրէն եւ թէ կատարութեան անհրաժեշտ գործերու տեսակէտէն պէտք եղածէն աւելի ընդարձակ է կուռ գործունէութեան համար: Կարելոր է որ ծխական գործերը աւելի սերտօրէն համակարգուին եւ յառաջ մղուին: Ինծի կը թուի թէ ժամանակն հասած է որ Թեմը բաժնուի երեք փոխանորդութիւններու եւ իւրաքանչիւր շրջանի վրայ կարգուի հոգեւորական մը գործելու համար Կեդրոնի Առաջնորդարանին ընդհանուր իրաւասութեան ներքեւ: Պէտք է կազմուին նաեւ շրջանային ժողովներ գործելու փոխանորդին հետ: Առաջնորդին եւ Թեմական Խորհուրդին ներկայ կանոնադրական իրաւասութիւններէն մէկ մասը կարելի է փոխանցել այս փոխանորդական շրջաններուն:

« . . . Երկրորդ, մեր ծուխերէն ոմանք շատ մեծ են եւ չեն կրնար հասնիլ իրենց ծխականներու պէտքերուն: Ուստի կարելոր է որ այս մեծ ծուխերը բաժնուին աւելի փոքր ծուխերու, որպէս զի աւելի արդիւնաւոր ըլլան գործերը: Ըստ այսմ ծուխերու բաժանման այս ուղղութիւնը պաշտօնապէս քաջալերելու համար միջոցներ ձեռք առնել կարելոր է:

«Երրորդ, մեր Թեմին մէջ ներքին առաքելութիւն չի կատարուիր ներկայիս: Մինչդեռ անկազմակերպ համայնքներու Կեդրոնէն ոյժ պէտք է տրուի զանոնք կանոնաւոր ծուխերու վերածելու համար: Ծատ փոքր համայնքներու հոգատարութեան համար մասնաւոր ծրագիր պէտք է մշակուի եւ գործ կատարուի: Չենք կրնար անտարբեր գտնուիլ երբ Եկեղեցւոյ զաւակներէն ոմանք կ'ուժանան իրենց Եկեղեցիէն մոռնալով իրենց ինքնութիւնը եւ անցեալը:

«Չորրորդ, մեր Թեմին մէջ կրօնական, պատմական եւ մշակութային գրականութիւն, այսինքն գրքոյկներ եւ պրակներ

հրատարակելու եւ ցրուելու գործը պէտք է աւելի լրջութեամբ ձեռք առնուի եւ կորովի կերպով յառաջ տարուի: Վասն զի չենք կրնար ժողովուրդը Եկեղեցւոյ մէջ պահել առանց անոնց միտքը եւ հոգին սնուցանելու:

«Հինգերորդ, մամուլի տեղեկատուութեան կամ հանրային յարաբերութեանց դիւանի գործը, որ համեստ չափով մը ըսկուած է արդէն, պէտք է կանոնաւոր կերպով յառաջ տարուի: Այս դիւանի գործունէութեան միջոցաւ է որ մեր Եկեղեցին առ հասարակ պիտի ճանչցուի այս երկրին մէջ եւ իր վայել տեղը պիտի գրաւէ Ամերիկեան եկեղեցական կեանքին մէջ: Այս դիւանն է նաեւ որ մեր ժողովուրդին եկեղեցական եւ ազգային անխարդախ լուրերը հայթայթելու գործին պիտի օգնէ:

«Վեցերորդ, պէտք է թէ կիրակնօրեայ դպրոցներու եւ թէ ծխական այլ դպրոցներու հաստատման եւ զօրացման համար լուրջ ջանքեր թափուին: Կիրակնօրեայ դպրոցներու համար լաւ չէնք բնու, գիրքերու եւ ուսուցիչներու պատրաստութեան համար ցարդ կատարուածէն աւելի հիմնաւոր եւ աւելի ընդարձակ աշխատանք պէտք է կատարուի:

«Մինչեւ իսկ բարձր կամ միջնակարգ դպրոցներու հաստատումը հայաշատ քաղաքներու մէջ կարելի ձեռնարկ մըն է եւ անոր կարեւորութիւնը պէտք է անտես ընելով ականջի ետեւ նետենք:

«Եօթներորդ, Մայր Եկեղեցւոյ եւ Մշակութային Տան կառուցումը Նիւ Եօրքի մէջ, պէտք է զօրաւոր կերպով յառաջ մղուի ամբողջ Թեմին ծուխերուն եռանդուն մասնակցութեամբ: . . .

«Ութերորդ, մեր Թեմին եւ մինչեւ իսկ ի պահանջել հարկին արտասահմանի թեմերու պէտքերուն հասնելու համար հրամայական պահանջք մըն է նաեւ Ամերիկայի մէջ աստուածաբանական ճեմարանի

մը հաստատումը: Չենք կրնար մեր Եկեղեցին կանգուն պահել եւ յառաջդիմութեան ճամբուն վրայ մնալ առանց պէտք եղած թիւով եւ պատրաստութեամբ նրւիրեալ հոգեւորականութեան մը, որուն կանոնաւոր տեսականութեամբ մուտքը գործի դաշտէն ներս ապահովուած ըլլայ:

«Այս բոլոր գործերուն սկսելու կամ անոնց աւելի կանոնաւորութեամբ եւ եռանդով հետամուտ ըլլալու համար անհրաժեշտ է որ Առաջնորդարանը ունենայ ձեռնհաս եւ ժրջան պաշտօնեաներ եւ ըստեղծուի գործի արդիւնաւոր մեքենակաւորութիւն մը:

«Եւ այս բանը կարելի ընելու համար Առաջնորդարանի դարձական եկամուտները պէտք է աւելցուին համապատասխան չափով: Ներկայի անբաւարար, անկանոն եւ անապահով միջոցներով չենք կրնար շատ հեռու տեղ հասնիլ: . . .

«Պէտք է նաև ջանք թափուի որ Տատուրեան Ընկերութեան աղնիւ եւ հեռատես ազգասիրութեան օրինակին հետեւողներ գտնուին եւ Առաջնորդարանի մասնաւոր հիմնադրամը աճեցուի: . . .

«Մեր ցարդ ունեցած յաջողութիւնները մեզ կը վստահեցնեն թէ կրնանք տակաւին նորանոր նուաճումներ կատարել: Վերոյիշեալ առաջարկութիւններէն ոմանք արդէն դոհացուցիչ կերպով կատարուիլ սկսած գործերու կը վերաբերին: Իսկ մնացեալներու մասին, կը բաւէ որ մեր ուղեգիրը յստակ տեսնենք, եւ մեր կարելի միջոցներու սահմանին մէջ կորովի կերպով սկսինք գործի, այս տարի փոքր, զալ տարի աւելի լայն եւ հետզհետէ աւելի ընդարձակ չափով:

«Վստահ եմ թէ մեր բարեկեցիկ եւ աղնիւ ժողովուրդը երբ տեսնէ կատարուող եւ կատարուելիք գործը պիտի վճարէ եւ պիտի աշխատի անոր յաջողութեան եւ արդիւնաւորութեան համար: . . . »

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ
(ՏԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊՍՆԵՐՍՈՅԵԱՆ)

ՏԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊՍՆԵՐՍՈՅԵԱՆ՝ աւազանի անունով Ներսէս Թաւուքճեան, ծնած է 1904 Օգոստոս 23-ին, յԱյնթապ, Կիլիկիա: Հայրը՝ Ներսէս Աւագ Քահանայ Թաւուքճեան, մայրը՝ Անիցա Թաւուքճեան-Սուլահեան: Երկուքն ալ այժմ հանգուցեալ:

Ներսէս կ'ուսանի Այնթապի Վարդանեան նախակրթարանին մէջ:

Առաջին Համաշխարհային Պատերազմին, իր ծնողացը, երեք քոյրերուն եւ մէկ եղբոր հետ կը տարագրուի դէպի Սիւրիոյ անապատները:

Այնթապի հերոսամարտէն յետոյ ծնողքը կը հաստատուին Հալէպ:

1921 — Ներսէս Թաւուքճեան կ'ընդունուի Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանը, որուն ընթացքը կ'աւարտէ 1924ին: Կը ձեռնադրուի Կիւսասարկաւագ եւ նոյն ատեն կ'ուսուցանէ հայոց նախակրթարանին մէջ:

1926, Հոկտեմբեր 4 — Ներսէս կը ձեռնադրուի սարկաւագ եւ երկու տարի կը հետեւի Ընծայարանի աստուածաբանական դասընթացքին, միեւնոյն ժամանակ աշխատելով Մալաթիա Արքեպիսկոպոս Օրմանեանի ԱԶԳԱՊԱՏՈՒՄԻ Գ. հաստիւն վրայ, ընդհանուր խմբադրապետութեան ներքեւ Բարգէն Եպիսկոպոս Կիւլէսէրեանի:

1927 — Ներսէս սարկաւագ կը նշանակուի Հայ Երուսաղէմի սրբատեղեաց իրաւունքներու քարտուղարութեան պաշտօնին:

1928, Յունիս 22 — Ներսէս Սարկաւագ կուսակրօն քահանայ կը ձեռնադրուի, Ամեն. Տ. Եղիշէ Պատրիարք Դուրեանի կողմէ վերակոչուելով Տիրան Արեղայ Ներսոյեան: Բարձրագոյն

ուսման համար, Նորայր Արղ. Պողարեանի հետ, կը զրկուի Անգլիա, նախ Քալէն ալ տեղ Բէզլէքէքըն, Եօրքչայր, եւ ապա Լոնտոնի Քիմկա Քալէնը:

1930, Յունիս — Տիրան Արեղայ կը վերադառնայ Երուսաղէմ: Կը նշանակուի անդամ Վանքի Կալուածոց Յանձնախումբին:

1930, Օգոստոս 23 — Տիրան Արեղայ կը ստանայ Վարդապետական Մասնաւոր Իշխանութեան չորս աստիճանները, եւ կը նշանակուի անդամ Ժառանգաւորաց Վարժարանի ուսուցչական կազմին:

1930 - 1931 — Տիրան Վարդապետ խմբագիր կը կարգուի Պատրիարքարանի պաշտօնաթերթ «ՄԻՈՆ» ամսագրին

1932 - 1937 — Տիրան Վարդապետ կը վարէ տեսչութիւնը Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի: 1932ի դարնան կը զրկուի Անկիւ-Եզիպտական Մուսան, տեղոյն հայութիւնը հողեւորացէս միթարելու համար:

1934 — Թորգոմ Պատրիարք Գուշակեանի կարգադրութեամբ, Տիրան Վարդապետ կ'այցելէ Մարսէյլ, Ֆրանսա, ստանալու եւ ցուցակագրելով Երուսաղէմ վերադարձնելու համար Հայկական Հարցին վերաբերեալ կարեւոր պաշտօնաթղթեր, որոնք կը գտնուէին Գրիգորիս Եպս. Պալաքեանի մօտ:

Նոյն տարին, Ներսէս Քհնյ. Թաւուքճեան-հայրը Տիրան Վարդապետին—կը սպաննուի Հալէպի մէջ, հայու մը ոճրադաւ գնդակէն:

1932 - 1936 — Տիրան Վարդապետ կ'ընտրուի ատենապետ Ս. Յակոբայ վանքի միաբանական ընդհանուր ժողովին, եւ երկու շրջաններու համար՝ մինչեւ 1938, կ'ըլլայ անդամ Տնօրէն Ժողովին: 1936 - 1938 տարիներուն

կրկին կը նշանակուի անդամ վանքի կալուածոց մարմնոյն:

1938 — Թորգոմ Պատրիարք Գուշակեանի հաւանութեամբ, Տիրան Վարդապետ Բարիզ կը մեկնի իբրեւ Փոխանորդ Վոսաճապուհ Արքեպոս. Քիպարեանի: Բարիզի մէջ կը հրատարակէ «ՄԵՐ ՏՈՒՆԸ» ծխական թերթը:

1939, Դեկտեմբեր — Լոնտոնի Ս. Սարգիս Հայց. Եկեղեցւոյ Խնամակալութեան խնդրանքով եւ Երուսաղէմի Պատրիարքութեան հաւանութեամբ, Տիրան Վարդապետ կը ստանձնէ Լոնտոնի հայոց հովուութեան պաշտօնը: Կ'աշխատակցի The Asiatic Review, The International Review of Mission, The Church Times, The World Digest հրատարակութեանց:

1942 — Տիրան Վարդապետ, Անկիւքան աստուածաբաններու եւ մտաւորականներու շրջանակին մէջ կը կարգայ «Հայ Եկեղեցւոյ Վարդապետական Դիրքը» անունով իր պատրաստած ուսումնասիրութիւնը: Անգլերէն գրքուած իր գիրքը՝ «Քրիստոնէական Մօտեցում մը համայնալուծութեան», կը հրատարակուի Ֆրէտէրիք Միւլլէր հրատարակչական տան կողմէ, եւ երկրորդ տպագրութեան կ'արժանանայ 1943ին:

1943, Հոկտեմբեր 3 — Տիրան Վարդապետ կ'ընտրուի Առաջնորդ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմին:

1944, Նոյեմբեր 6 — Առաջնորդ Տիրան Վարդապետ Ամերիկա կը հասնի եւ կը ձեռնարկէ իր նոր պաշտօնին: Ան կ'ըստանայ Մայրաքոյն Վարդապետի տասը աստիճանները, ձեռամբ իր նախորդին՝ Գարեգին Արքեպոս. Յովսէփեանցի, ընտրեալ Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ:

1945 — Առաջնորդ Տիրան Մ. Վարդապետ ամերիկահայոց Ազգ. Եկեղեցական Պատգամաւորութիւնը կը գլխաւորէ յէջմիածին Ամենայն Հայոց Կաթողի-

կոսի ընտրութեան համար: Այս աւերթով Եպիսկոպոս կ'օծուի նորընտիր Կաթողիկոս Տ. Տ. Գէորգ Զ. Հայրապետին ձեռամբ:

Առաջնորդ Տիրան Եպիսկոպոս Ամերիկայի Առաջնորդական վիճակի կանոնադրութիւնը բարեփոխելու աշխատանք կը տանի:

1945 եւ 1946 — Հանդանակութիւններ կը կատարուին Ս. Էջմիածնի համար:

Ամերիկայի Թեմը կը հոգայ տասը ուսանողներու ծախքը էջմիածնի ձեռամբանին մէջ:

1946 — Առաջնորդ Տիրան Եպիսկոպոսի ջանքերով Հայց. Եկեղեցւոյ Երկուսարդաց Կազմակերպութիւնը-ՀԵԵԿԱ կ'ունենայ իր կանոնադիրը, զորմունչութեան որոշ ծրագիրով:

Կը կազմուի Մայր Եկեղեցւոյ եւ Մշակութային Տան Կեդրոնական Յանձնաժողովը:

1947 — Կը հաստատուի հողեւորականաց ամառնային հաւաքոյթի գրութիւնը:

Բանակցութիւններ յառաջ կը տարուին Ամերիկայի Թեմին միաբանականութիւնը վերահաստատելու համար:

Կը կազմուի Ամերիկայի Թեմին Դպրաց Դասերու Ընկերակցութիւնը:

1946 - 1947 — Ալեք եւ Մարի Մանուկեան ամուլը կը հոգան ուսման ծախքը վեց երիտասարդներու որոնք ամերիկայի աստուածաբանական ձեռնարաններու մէջ ուսանելով, Հայց. Եկեղեցւոյ ծառայութեան գործին կը նուիրուին:

1948 — Կը հաստատուի Հայց. Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Թեմին Կարօտ Հողեւորականաց Հիմնադրամը:

Կը գնուի Առաջնորդարանի սեփական հողը, որուն վրայ պիտի կառուցուի Մայր Եկեղեցին եւ Մշակութային Տունը: Առաջնորդարանի գրասենեակը կը փոխադրուի այս կալուածին վրայ զոտուող չորս յարկնոց շէնքին մէջ:

1949 — Ամերիկայի Թեմին մէջ կը սօնուի Առաջնորդութեան Հաստատման յիսնամեակը :

Տիրան Եպիսկոպոս կը վերընտրուի Առաջնորդ Ամերիկայի Թեմին :

Առաջնորդ Տիրան Եպիսկոպոսի դիմումներուն վրայ, նոր բարերարներ կ'ստանձնեն ուսման ծախքերը հոգեւորականութեան պատրաստող ութը երիտասարդներու :

1950 — Երկրորդ անգամ վերաքննութեան կ'ենթարկուի թեմական կանոնադրութիւնը :

Տատուրեան Ընկերակցութեան նըւերատուութեամբ կը Հաստատուի Առաջնորդարանի Մասնաւոր Հիմնադրամը, օժանդակելու համար Թեմին մէջ կատարուող կրօնական, կրթական եւ մշակութային գործին :

Ամերիկայի Թեմին մէջ կը կատարուի հանդանակութիւն ի նպաստ Երուսաղէմի Հայոց Վանքին եւ աղէտեալներուն :

Առաջնորդ Տիրան Եպիսկոպոս կը նշանակուի Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան ներկայացուցիչը Միացեալ Արզաց Ընդհանուր Ժողովին, եւ Ժընէվի մէջ գումարուած Խնամատարական Խորհուրդի նիստերուն :

Տիրան Եպիսկոպոս կը հրատարակէ Պատարագամատոյցը, ա ն գ ւ ե բ է ն թարգմանութեամբ եւ յաւելուածներով :

1951 — Առաջնորդ Տիրան Եպիսկոպոս կը ստանայ Արքութեան տիտղոս, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գէորգ Զ. Հայրապետի կոնդակով :

Ամերիկայի Թեմին մէջ կը սօնուի Վարդանանց Հերոսամարտին 1500 ամեակը :

1952 — Առաջնորդ Տիրան Արքեպիսկոպոս ամերիկահայութեան յարգանքը յայտնելու համար հանդէպ Կիլիկիոյ երջանկայիշատակ Հայրապետին՝ Տ. Գարեգին Կաթողիկոսին, անոր մահուն քառասունքին առիթով Անթիլիաս կը գտնուի եւ Ս. Պատարագ կը մատուցանէ :

Հայց. Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Թեմին Դպրաց Դասերու Ընկերակցութիւնը կը կազմակերպէ տարեկան ամառնային դասընթացներ՝ Քէյփ Բատ, Մէսէչուսէթսի մէջ :

Տիրան Արքեպիսկոպոս անպաշտօն կերպով ներկայ կը գտնուի Շուէտի Լուսա քաղաքին մէջ, Հաւատոյ եւ Կարգի Համաշխարհային Եկեղեցական Ժողովին :

1953 — Տիրան Արքեպիսկոպոս երկրորդ անգամ կը վերընտրուի Առաջնորդ Ամերիկայի Թեմին :

1944 - 1953 — Տիրան Արքեպիսկոպոսի առաջնորդութեան շրջանին Ամերիկան կ'աճէ եւ կ'ամ Ամերիկայի մէջ ձեռնադրուած հոգեւորականներու թիւն է 21, իսկ ուսանողներուն թիւն է եօթը :

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

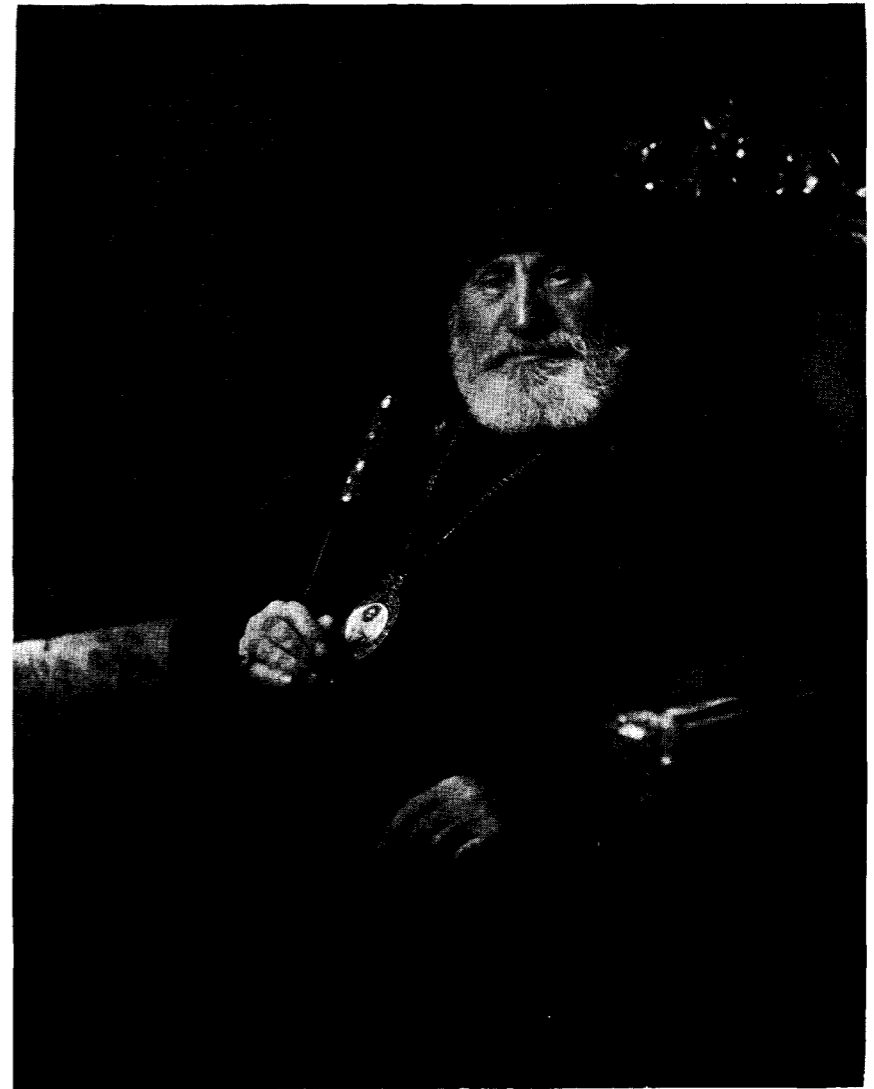

- ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿԷ
- ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՀԱՅՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐԿԷՆ
- ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀԷՆ

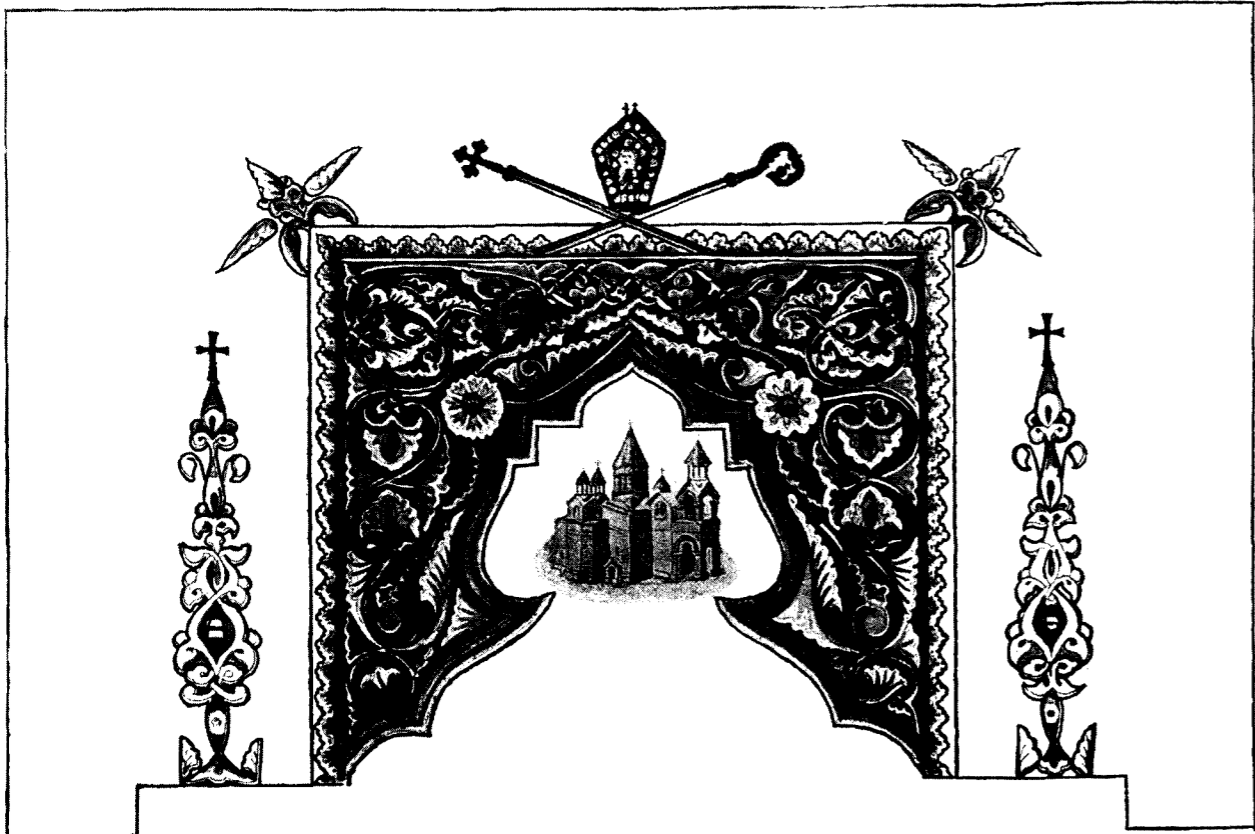

ԳԵՐԳ Զ. ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
GEORG VI PATRIARCH - CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՄԵՏԻ ՏԱՆՆ ԿԻՂԿԻՈՑ
GAREGIN I CATHOLICOS OF ARMENIANS IN CILICIA

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԻՆ ԱՋԳԻ ԵՎ ՄԿՍԿՈՎՈՍՏՈՎԵՆ ԵՒ ԿՐԹԱՆՔԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԶԳԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԱՐԱԿԱՆ ՍՐՈՒՆՆԵՐԻ ԱՊԱՐԵԱԿԱՆ ԱՋՅՐ ԵԿԵՂԵՑՈՅԻՆ ԿԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՍՐԲՈՅ ԷԿՍԻՄՈՆԻՆԻ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԹԵՄԻՆ ՀԱՅՈՑ ՀՅՈՒՄԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ, ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ ՏՊԱՐԱՆ ԱՐԿԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԿԵՐՍՈՅԱՆ, ՀԱՐԱՋԱՏԻ ՄԱՅՐ ԱՐԿՈՒ ՍՐԲՈՒ ԷՋՄԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ՀՈԳԵԵԻՆ ՋԱՎԱԿԻ ՄԵՐՈՒՄ ՄԻՐԵԼՎՈ՝ ՈՂՋՈՒՅՆ ՀԱՅՐԱԿԱՆ ԵՎ ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

. . . . Մենք հետևել ենք Ձեր գործունեության՝ շնորհից սկսած, ուր հովվական պաշտոն էիք վարում: . . . Հյուսիսային Ամերիկայի Արևելյան թեմում առաջին քառամյակի Ձեր առաջնորդական պաշտոնավարությունը ապացույց հանդիսացավ հավասարապես, որ Դուք Եկեղեցուն եվ Ազգին նվիրված ճշմարիտ հոգեվոր պաշտոնյա էք, ուսումնասիրել էք նոցա կարիքները եվ՝ սպեղանի դնելով նոցա վերքերի վերա, ջանադիր էք նոցա բուժման ճանապարհները հարթելու: . . . տեսնելով կրթված եվ ժողովրդին ու եկեղեցուն նվիրված քահանայության անհրաժեշտությունը՝ Դուք հանդուգն փորձեր արիք այդ բացը զոցելու . . . Եվ Մենք՝ տեսնելով ձեռնարկիդ նպատակահարմարությունն ու անհրաժեշտությունը՝ ներողամիտ վերաբերմունք ցույց տվինք:

Մենք տեսանք Ձեր հաճախակի այցելությունները թեմիդ զանազան կեդրոններին՝ նոր եկեղեցիներ կառուցանելու, նպատակահարմար միություններ կազմակերպելու եվ ժամանակակից որոշ գաղափարներ արծարծելու նպատակով, որոնք հաճախ պսակվել են հաջողությամբ եվ գնահատվել Մեր կողմից:

Դուք միշտ հետամուտ էք եղել թեմական կանոնադրությունը կատարելագործելու, փորձելով նորա թերությունները վերացնել եվ հարմարացնել այն Ձեր թեմի պահանջներին:

Դուք անկեղծօրէն ջանացել էք, համաձայն Մեր հրահանգների, Հյուսիսային Ամերիկահայության անջատյալ փոքրիկ հատվածը միացնելու կեդրոնական համայնքին եվ՝ եթե Ձեր ջանքերը հաջողությամբ չեն պսակվել՝ պատճառը ոչ Մենք ենք եվ ոչ Դուք:

Անկախ առաջնորդական պաշտոնից՝ Դուք մեծ աշխատանք էք կատարել Ս. Էջմիածնի հոգեվոր ճեմարանի օգտին, հատկապես տնտեսական ասպարեզում, ի կատար ածելով Մեր պատվերները՝ առանց հապաղման հոգացել էք նորա կարիքները:

Այնուհետև հանդերձ դեռ շատ ձեռնարկներ կան անելիք՝ թե՛ առաջնորդական, թե՛ Ս. Էջմիածնի կուլտուրական եվ թե՛ ազգային-եկեղեցական այլ ասպարեզներում, ուր Ձեր եռանդը, Ձեր շնորհներն ու Ձեր հոգեկան ույթերը օգտագործելու նպատակ ունինք

Ողջ լերուք շնորհք Ս. Հոգևուն եվ օրհնյալ ի Տյառն եվ ի Մենջ. Ամեն:

Տվա՛վ կոնգրես է 20 Մայիսի 1951 թի
 ի տոմարիս Հայոց ՌԿ եվ
 Վրացերորդ թի Հայրապետության Մեծ
 ի Ս. Էջմիածին

Գրորգ Զ
 ԵՍՅՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿ-ԿԱՌԱՂԻԿՈՍ
 ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՊԱՏՐԻԱՐԻԱՐԿԱՆ ՀԱՅՈՑ

ԳՈՒՆԳԱՐՈՒՆ - ԻՍՅԱՆՊՈԼ

Իսթանբուլ, 6 Դեկտեմբեր 1953

Գերաշնորհ
Տ. Տիրան Ս. Արթուրիսկոպոս Ներսոյեան
Բարեջան Առաջնորդ Հայոց Հիւս. Ամերիկայի
Նիւ Եորք:

Սիրելի Եղբայր ի Քրիստոս,

Սեռ եւ սրտազին ու բարեկամութեամբ տեղեկացանք, թէ Ձեր քահանայութեան քսանեւհիւս-
ամեայ յոբելեանը պիտի կատարուի Հիւս. Ամերիկայի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ զաւակ-
ներուն կողմէ:

Կ'ըսենք. — "Արժան եւ իրաւ":
Վասնզի մեզի եւս ծանօթ է Ձեր ծառայութիւնը մեր Եկեղեցւոյ՝ զանազան պաշտօն-
ներով, որպէս կարող ուսուցիչ եւ տեսուչ Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց վանքին մէջ,
որպէս անձնորդի հովիւ եւ անձանձիւր քարոզիչ ի Պարիս եւ որպէս սրտեռանդն առաջնորդ
այդպիսի կարեւոր եւ բազմապահանջ թեմի մը:

Անձնական վկայութեամբ կը ճանչնանք նաեւ Ձեր մէջ ճշմարիտ հոգեւորականը, հա-
ւատարիմ իր սրբազան կոչումին: Եւ աւետարանիչը Բանին կենաց, ոչ պիտակարար, այլ
հարազատօրէն: Բարեխիղճ եւ նախանձախնդիր պաշտօնեան, որ գիտէ մատակարարել հոգեւոր
սնունդ ամէն աստիճանի զաւակաց մեր լուսոյ Մօր՝ Հայաստ. Եկեղեցւոյ: Գիտէ շահիլ
եւ խնամել երիտասարդները իրենց լեզուով իսկ, պահելու համար զանոնք՝ գիտակցօրէն՝
Ս. Լուսաւորչի փարսխին մէջ, կենդանի շունչովը Աւետարանին, որպէսզի անոնք
չդառնան կորուսեալ ոչխարներ, ըստ յոռետեսութեան՝ տառի կառչող եւ տկար հաւատքով
մտածողներու: Կ'ընէք այդպէս, գիտենք եւ համոզուած ենք, որպէսզի այս ճանապարհով
կարողանաք առաջնորդել զանոնք նաեւ Հայոցս "մեծասթանչ"ին, ամբապիտ հաւատքով եւ
հիմնաւորուած համոզումով մը նշանակութիւն, զօրութիւն եւ հմայք ստացած:

Դուք ունիք շնորհը Ս. Հոգւոյն, տրուած Ձեզի միջնորդութեամբ Ձեր եւ մեր
հոգեւոր Ծնողին, երկրորդ Ծնորդակիին, երանաշնորհ Տ. Եղիշէ Սրբազան Պատրիարքին
Դուրեան:

Ունիք "սպառազինութիւնը" նոյն Հոգւոյն, որով կարող էք "զամենայն նետս մուխս
չարին շիջուցանել", ըստ մաղթանաց Ս. Եկեղեցւոյս, մկրտութեամբ տրուած օծումի
կնքման միջոցին: Կրկնապէս զրահաւորուած էք քահանայական օծումով՝ միւռոնաթաթաղ
անրիծ մատովը Ձեռնադրիչին եւ այսպէս մտած ի հանդէս "քարեղ քաւորազմ"ի:

Առաջին բարբիտն է, զոր կ'ստանաք այժմ քառորդ դարեան պաշտօնավարութեան մը:
յետոյ: Վստահ ենք, սակայն, թէ տարիներով պիտի չուզէք որ չափուի ու զանազանին
Ձեր ծառայութեան ոգին եւ բովանդակութիւնը: Փառքի շուքը, որ կուգայ Ձեր ետեւէն,
պիտի չտանի զՁեզ փորձութեան՝ դառնալու Ձեր ետին՝ ինքնին չափելու համար Ձեր
աշխատանքին տարողութիւնը: Վասնզի իրաւունք ունի Եկեղեցին ակնկալելու եւ առատա-
պարգեւ Աստուծմէ խնդրելու, որ ժիր մշակող արժանի ըլլայ, քաջաբողջ մտքով, սրտով,
հոգւով ու մարմնով, ոսկիէ եւ աղամանդէ հիւսուած տարիներու շարքով մը եւս աւել-
ցրելու Ձեր արծաթի այս տարիները, ի շինութիւն եւ յօգուտ Հայաստանեայց Սուրբ
Եկեղեցւոյս եւ իր զաւակաց:

Եղբայրական շեղմ սիրոյ ողջագուրանքով եւ ողջունիւ,

Մնամք աղօթակից

Պատրիարք

Պատրիարք Հայոց Թիւրքիոյ

ԱՅՈՒ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ՄՔՔՈՅ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ
ԵՐՈՒԱՂԷՄ

ARMENIAN PATRIARCHATE
P. O. B. 4001 PHONE 14
JERUSALEM

Երուսաղիմ, 9 Դեկտեմբեր 1953
Jerusalem,

Գերաշնորհ եւ սիրելի
Տ. Տիրան Ս. Արթուրիսկոպոս Ներսոյեան
Արժանաւոր Առաջնորդ Հայոց Ամերիկայի
Նիւ-Եորք

Սրբազան Եղբայր,

Սրտազին հաճոյքով տեղեկացայ թէ Ամերիկայի Թեմական Նորհուրդը գեղեցիկ զաղա-
փար է ունեցեր հանդիսաւորելու Ձեր քահանայութեան 25 ամակը: Երախտաւոր յարգան-
քի այս տուրքը հօտին կողմէ իր սրբազան առաջնորդին բերուած, թէ իբրեւ զգացում
եւ թէ իբրեւ արտայայտութիւն ունի բան մը, քաղցր ու մտերիմ, որուն առթած ներքին
զգացումը աւելի է, կը խորհիմ, արտայայտուած էն:

Գիտակցութեամբ եւ սիրով բերուած մեծարանքի այս տուրքը մխիթարական վարձա-
տրութիւն մը չեմ նկատեր, Ամերիկայի մեր ժողովուրդին մէջ Ձեր տարիներու սրտի
ու մտքի աշխատանքը հատուցանող, ինչպէս է Ձեր անհատական պարագան մեր մէջ առհա-
սարակ, այլ զոհուանակութեան, երախտագիտութեան եւ խրախոյսի ծափ մը, եթէ թեթեւ
չի հնչեր բառը, աւետարանի պատգամաւորն ու վկան իր խոյանքին մէջ քաջալերող ու
դրուատող:

Մեր մէջ քիչեր արժանի եղած են քիչ մը կանխահաս նկատուած արծաթեայ Յոբելեան-
նիւն: Դուք շնորհիւ Ձեր իմացական ընտիր ձեռքերուն, վարչական կարողութեան եւ հո-
գեւորական սրտեռանդն ու անկաշառ նուիրումին, արժանի էք ըստ ամենայնի Ամերիկա-
հայութեան եւ բոլորիս զանազաման: Ձեզի չպակսեցաւ տաղանդ, այսինքն ձեռքերու այն
համարողութիւնը որ ընդունակ կ'ընէ ենթական ոչ միայն զարգանալու այլ նաեւ իրերու
եւ երեւոյթներու խորքին երթալու, յօրինելու նոր ձեւեր ու տարազներ եւ լուծումի
տանելու զանոնք, եւ ասիկա այնպէս հզօր եւ ինքնաբերաբար թափով մը որ յաճախ Ձեզի
յանդգնութիւններու տարաւ:

Ձեզի չպակսեցաւ նոյնպէս վարչական կարողութիւն, որ միջավայրի եւ պարզանե-
րուն յարմարելէն աւելի, զանոնք ժամանակի լոյսին մէջ բերելու եւ տնտեսելու
ձեռքն է:

Իսկ իբրեւ հոգեւորական Ձեր դերին մարդը եղաք, Ձեր պերճախօսութեամբ եւ կեան-
քով հովուելու եւ առաջնորդելու Ձեր խնամքին յանձնուած հոգիները: Զգացիք զԱստուած
եւ շանցիք զայն կենդանի իրականութիւնը ընել Ձեր հօտին, եւ այս բոլորը բուռն
սիրով եւ անվերապահ նուիրումով:

Երուսաղէմի ծառայութեան զարգացումն ու ընթացքանը Ձեր տեսչութեան օրով կեր-
պարանք եւ ուղղութիւն առին: Փարիզի եւ Լոնտոնի Ձեր հովուական պաշտօններու մէջ
Հայ Եկեղեցւոյ եւ Եկեղեցականի հմայքը պարտադրեցիք, իսկ Ամերիկայի Ձեր տարիներու
առաջնորդութիւնը, վերոյիշեալ իրողութիւններու աւելի լայն արդիւնաւորութիւնները
կերպարեց:

Այս առիթով կրկնելով դասական խօսքը թէ մշակող արժանի է իր վարձքին, պիտի
սիրէի աւելցնել թէ տրուածը դոյզն վարձատրութիւն մըն է լուկ, հրահրելու համար
միայն Ձեր միտքն ու հոգին որ իմաստուն տնտեսին պէս գիտէ հանել իր զանձէն թէ
նորը եւ թէ հինը:

Ընդունեցէք այս քանի մը շատ ընդհանուր բայց սրտէն եկած խօսքերը, Ձեր երբեմնի
աշակերտէն, իբրեւ զաւար ճիւղ մը անցեալի քաղցր յիշատակներով ու սիրով ցօղուած:
Եղբայրական շեղմ սիրով,
Աղօթակից,

Պատրիարք

ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՆ ԵՐՈՒԱՂԷՄ Ս. ԿՐՈՒՈՅ

ARCHBISHOP TIRAN NERSOYAN

*On the 25th Anniversary of His Ordination
into the Priesthood*

Biographer

VERY REV. TORKOM V. MANOOGIAN

ՏԻՐԱՆ ԱՐԻԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԵՐՍՈՅԱՆ

Քահանայաւորեան 25-ամեայ Յոբելեանին Առիթով

Կենսագրող

ԹՈՐԳՈՄ ՎՐԴ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Հրատարակութիւն

Յորելինական Կեդրոնական Յանձնախումբի

Published by

JUBILEE CENTRAL COMMITTEE

630 Second Ave., New York 16, N. Y.

1954

ARCHBISHOP TIRAN NERSOYAN

- THE LIFE AND THE WORK
- ACCOMPLISHMENTS AND OBJECTIVES
- BIOGRAPHICAL SKETCH

THE LIFE AND THE WORK (ARCHBISHOP TIRAN)

We shall present here a biographical sketch of His Grace Archbishop Tiran, Primate of the Armenian Church in North America, whose personality reveals a diversity of interests and capabilities.

1—CHILDHOOD AND BOYHOOD—His Eminence Archbishop Tiran, whose baptismal name was Nerses Tavookjian, was born in Antep, Cilicia, on August 23, 1904. During the first World War, his father, Archpriest Nerses Tavookjian, was deported and exiled with his entire family and flock into the deserts of Syria. His mother, Anitza, was the first principal of the Antep School for Girls. Young Nerses with his three sisters and one brother tasted all the bitterness and hardship of life in exile.

The family returned to Antep after the defeat of the Turks in 1919, but their happiness was short-lived because the French Army evacuated Cilicia and surrendered the region to the armies of Mustafa Kemal. During 1920-21, the Armenians of Antep fought a heroic battle against the Turks and then emigrated as far as Aleppo.

In 1921 Nerses was sent to Jerusalem to resume his education at the Seminary of the Monastery of St. James.

2—THE TEACHER—After his graduation from the Seminary in 1924, Nerses Tavookjian was ordained Sub-deacon and was appointed as an instructor in the Armenian Public School which is administered by the Monastery.

On October 4, 1926, he was ordained Archdeacon together with nine other seminarians who were preparing to take holy orders in the celibate priesthood. While pursuing his theological studies, he was also appointed to teach at the Seminary.

When Deacon Nerses was ordained to the priesthood by Patriarch Elysée Tourian, on July 22, 1928, he was re-named Father Tiran and was given the surname of Nersoyan—after the young priest's grandfather Nerso.

Under the auspices of the Patriarchate, Father Tiran, accompanied by Father Norayre Bogharian, left for England where he studied for two years; first at the College of the Resurrection in Mirfield, Yorkshire and then at King's College in London.

After his return to Jerusalem in 1930, Father Tiran became an instructor at the Seminary and Divinity School where he taught classical Armenian, theology, church history and exegesis. He was also assigned to various administrative duties at the Patriarchate.

The lessons given by Father Tiran were periods of enlightenment and discernment, inducing the students to use their reasoning ability and judgment, and leading their minds into a vast field of intellectual pursuits. He was stern with his pupils and in the classroom he was greeted with awe mingled with affection.

The group outings on Sunday afternoons and summer holidays were occasions for further class discussions on a less formal level.

After leaving Jerusalem for new assignments in Paris (1938), London (1940), and the United States (1944), Archbishop Tiran continued with both his learning and teaching inclinations by organizing discussion circles with small groups of people.

In especially organized summer assemblies with the group of young divinity students and clergymen brought to the United States through his efforts, Archbishop Tiran continued to be the searching mind and the teacher, imparting to his students and friends a wealth of knowledge from his own spiritual and intellectual storehouse.

3—THE PREACHER AND LECTURER—Archbishop Tiran takes care that the *sermon* preserves its original significance in Christian worship. He does not confuse the sermon with speechmaking or lecturing nor does he substitute it with nationalistic or humanistic oratory. Archbishop Tiran's sermons are analyses, exegeses and studies made in the light of Christian truths, of the eternal verities as taught to us by the Scriptures and Christian doctrine, which he adapts and applies to the life of the present-day individual, society, nation and mankind, thus illuminating the path hewn by the past and projecting it into the future.

The sincerity of his convictions, the clarity of his speech, his awareness of the depth and scope of the message he is conveying, all of these are elements that open windows in the hearts and minds of the devout and, through these windows, rays of grace soar as wings towards mankind's universal and eternal end, the everlasting and abundant life as revealed in the person of Christ.

In attending Archbishop Tiran's lectures, the listener realizes that he is face to face with a searching mind. The subject under discussion is examined in all its details and possibilities; it is analyzed, expounded, coordinated and classified. For His Eminence, lectures in the scope of another social medium present opportunities to teach the ideas, principles and truths which serve as guideposts in daily life. Archbishop Tiran is not so much preoccupied with eloquence as with proclaiming and expounding the truth. He expresses these truths without any devious terminology and therefore is unaffected and forthright.

Archbishop Tiran is the *unswerving* preacher of the Word of Life, revealed by Christ and genuinely preserved in and taught by the Armenian Apostolic Orthodox Church.

4—THE THEOLOGIAN AND PHILOSOPHER—Essentially, theology and philosophy are complementary sciences; therefore it is said that "in order to theologize one must philosophize". Father Tiran's thirst for knowledge developed under the direct influence of the great scholar Patriarch Elysée Tourian. Throughout the years, both as student and teacher, Father Tiran learned from the great thinkers of the ages, and proved himself worthy of being considered a logical and penetrating mind; an intellect well versed in the Church canons and in philosophical ideas. His erudition and wide knowledge of human and social movements have provided him with the elements with which he has built and reaffirmed his Christian *Weltanschauung* (world-outlook). This analytical, coordinating, reasoning, constructive mind, enriched with Christian vision, does not hesitate to strike to the touchstone of Christian truth those issues that are deemed controversial, or which shackle the intellect.

Educators, high ranking clergymen of other churches, writers and authors of publications concerned with the doctrine of the Eastern Orthodox Churches refer to and recommend Archbishop Tiran's writings and theories.

5—THE ORGANIZER AND DEAN—With profound realization, His Eminence Archbishop Tiran has understood the history of the Armenian Church and the vital potentialities with which she will fulfill her mission in the life of our people and the Christian world as a whole.

Archbishop Elysée Tourian, at the time of his enthronement as Patriarch of Jerusalem, in 1921, declared that the extermination of the Armenian nation would be counteracted by training clergymen imbued with love for their Church and people, who would dedicate themselves to the task of enlightening them spiritually and intellectually. Father Tiran and Father Norayre, the latter now Bishop in Jerusalem, were among the first harvest of this sacred endeavor.

After his ordination to the priesthood and following his two years of study in England, Father Tiran became a prominent figure in the Monastery of St. James in Jerusalem.

Patriarch Elysée Tourian passed away in April 1930. With the enthronement of his successor in the person of Archbishop Torkom Koushagian on

December 1, 1931, the continuation of Patriarch Elysée Tourian's plans was assured.

Oskan Bey Mardikian, former Postmaster General of the Ottoman Empire and then Finance Minister of Iraq, was invited to Jerusalem to balance the Monastery's budget and draw up a plan to obtain maximum benefit from the Monastery's real estate holdings. Father Tiran ably assisted Oskan Bey and won his commendation and confidence.

In 1932 Father Tiran was appointed Dean of the Seminary and School of Divinity of Jerusalem. His competence as dean and administrator was demonstrated by the general resurgence of the Seminary. Professors and students alike felt that he was an exacting, vigorous, and thoughtful person, who was alert to see that everyone carried out his responsibilities. Final examinations were stiffened and students developed a serious, rather than casual, approach to their studies.

The school hours were distributed according to a set program to include diversified tasks. The students' so-called "free" hours were used for different kinds of occupations. Physical culture was made compulsory. In addition to its annual olympic games, the Seminary also sponsored inter-scholastic sports events. Basketball, volley ball, soccer and ping-pong became a part of the seminarians' daily curriculum. The Seminary's Soccer Team became the pride of the Armenian youth in Jerusalem after they defeated the allegedly "invincible" team sponsored by the high school of the Latin church.

The grounds extending around the north and south fences of the school building and courtyard were parcelled out to the students for horticulture. The carefully tended flowers decorating the altars of St. James Church and the Holy Sepulcher afforded spiritual uplift to the student. The student's aesthetic taste, the flowers he cultivated, and the neatness of his garden were submitted to the scrutiny of a special committee and won for him the award set aside for that purpose.

Saturday evening lecture meetings were organized which gave the students a chance to hear discourses on varied subjects, or to participate in literary evenings with recitations, songs, essays or oratory on a given subject, or to defend a thesis on a proposed question in a debate.*

With the organization of public festivities, the Seminary became a center of interests and activities. The year-end literary contests, theatrical performances commemorating the Vardanians Holiday and other occasions became outstanding events for spiritual and intellectual enjoyment for the Armenians in Jerusalem. The seminarians were afforded a preview and foretaste of their future career by holding discourses in public on a given subject, taking part in contests, recitations, songs, original works in prose and poetry.

The discipline, the regular attendance at daily worship, the participation in church services and religious festivities in the Monastery and at Holy Places, and the special emphasis placed on the study of church music and ecclesiastical courses, raised the prestige of the community of St. James and made the Seminary an exemplary institution.

6—THE PRIMATE—The abilities of Father Tiran as an Organizer, Dean, Theologian, Philosopher, Preacher-Lecturer and Teacher, were revealed to a greater degree when through the help and advice of Patriarch Torkom Kousha-

* Schahan Berberian, who came to Jerusalem from Egypt at the instance of His Beatitude Patriarch Torkom, to teach sociology, psychology, philosophy and aesthetics at the Seminary and Divinity School, was the general arbiter of the students who took part in these programs. He also conducted the student debates and speeches, offering suggestions and criticisms. Hagop Oshagan supplied the students with literary compositions and essays. The personal appearance of Patriarch Torkom with an entourage of clergymen and teachers lent to these evenings an exceptional significance and a festive tone.

gian he went to Paris in 1938 and continued to serve God in the Armenian Church. He remained in Paris until December 1939, serving as Vicar during the illness of Archbishop Vramshaboo Kibarian.

Upon the request of the trustees of St. Sarkis Church of London and with the permission of the Patriarchate of Jerusalem, Father Tiran served as Pastor of that church until 1944. During the bombardment of England, in World War II, he sustained the courage of his flock with spiritual comfort. Armenian boys and girls, serving in the U. S. forces, frequently visited St. Sarkis Church and became acquainted with Father Tiran. They found him to be an understanding person who not only had their social interests at heart, but who also was able to meet them on the basis of their Armenian heritage.

At the same time, Father Tiran realized the social, cultural, national and religious problems of the American born Armenian youth and was convinced that under the protection of the Armenian Church they could find every opportunity for the preservation of their faith and the traditions of their forefathers.

When Archbishop Garegin Hovsepianz, Primate of the American Diocese, was elected to the Seat of the Catholicate of Cilicia, the Diocesan Assembly of the Armenian Church of America, which convened in October 1943, elected Father Tiran Nersoyan as Primate. Due to wartime transportation difficulties, Father Tiran's arrival in America was delayed. On November 6, 1944, he arrived in New York and assumed office, fully realizing the responsibilities placed upon him and clearly visualizing the manifold needs of the Diocese.

At that time, the Prelacy of the Armenian Church was located at 156 Fifth Avenue, in New York City, and consisted of two small offices, with a limited staff composed of one secretary.*

There were only fifteen clergymen throughout the Diocese. The Armenian Church had a tremendous volume of work to accomplish in the spiritual vineyard of the Armenians who had settled in America, but only with an adequate number of spiritual leaders could the Church administer properly to the growing Diocese.

In 1945, Father Tiran travelled to Echmiadzin to attend the election and enthronement of His Holiness the Patriarch Catholicos of All Armenians. While in Echmiadzin, Father Tiran was consecrated a Bishop.

On his way back to America, Bishop Tiran visited several major cities in the Near East where he selected young people who expressed a desire to enter into the service of the Armenian Church.

Mr. and Mrs. Alex Manoogian, of Detroit, deeply inspired in their faith and devotion to the Armenian Church and her people, took the noble and far-sighted step of sponsoring the 4-year religious education of six young men who were studying for the priesthood.

Following this good example, other devout Armenians sponsored additional candidates for the priesthood; the new sponsors being Mr. Baghdasar Avakian and Mr. Garabed Kazarossian of Providence, Mr. Dicran Missirlian of New York, and Mr. Walter Vartanian of Evanston.

The Parishes of the Holy Trinity Church in North Philadelphia, and the Church of the Holy Saviour in Worcester, and also the Gullaby Gulbenkian Foundation, have sponsored one student each to help in the spiritual work done in the Diocese.

Bishop Tiran made a personal appeal to the Catholicate of Antelias and to the Patriarchate of Jerusalem, asking that young priests be sent to America to serve in the Armenian Diocese. Within a period of nine years, through his efforts,

* By 1953, the Diocesan Offices had been transferred to 630 Second Avenue, New York City, occupying a 4-story building on ground which had been purchased by the Cathedral and Cultural Center Project; and with six secretaries serving on the staff.

21 new clergymen were added to the Diocesan parishes. Some of these young priests had been ordained by the Bishop himself.

At present (January 1954), there are seven students in the Catholicate of Antelias and in American seminaries studying for the priesthood. Four of these students were born and raised in America.

It is significant that Bishop Tiran is not hasty in conferring religious degrees and ranks nor does he do so merely "as a reward for good services of many years". This true and ardent Prince of the Church is vigilant in bestowing ecclesiastical rank upon candidates; either in ordaining a deacon, consecrating a priest, or investing of the ranks of Special and Supreme Vartabed.

While taking into consideration the requests of individuals and parishes, Bishop Tiran still remains faithful to the Apostolic command which is addressed to the Bishops and which is repeated in the Book of Ordination:

"Lay hands suddenly on no man." I. Timothy 5:22.

The American Diocese of the Armenian Church, under the Primacy of Bishop Tiran, has become the most organized, active, and prosperous Diocese of the Armenian Church. New parishes have been formed, and church buildings have been erected or purchased.

The Central Cultural Committee of the Diocese, founded by the former Primate Archbishop Garegin Hovsepianz, continues to give annual cultural affairs to assist in the financial progress of the Diocese.

The Armenian Church Youth Organization and the Association of Armenian Church Choirs of America, having their Bylaws and definite programs of activity, have brought together in each parish the sons and daughters of the Armenian Church who willingly devote their ability and talents so that the mission of the Armenian Church in America can be realized. In addition to giving, they are eager to acquire in their own lives the teachings of their Church and the faith of their fathers so that they may serve the Church consciously and remain faithful to her history.

The annual Clergy Conferences are transformed into actual centers of learning, with the exchange of thought and discussions carried on by the clergymen concerning experiences related to their pastoral responsibilities, and the study of ecclesiastical and ritual questions. The priests obtaining direction and encouragement returned to their flocks with new inspiration in organizing and strengthening the life of the parishes entrusted to them.

The summer gatherings of the clergy, which last for one week, are somewhat different from the conferences as they bring the clergy of the Diocese together in a more intimate atmosphere. They hear prepared lectures and have an opportunity to discuss Armenian ecclesiastical questions, as well as general religious and cultural problems.*

The Bylaws of the Diocese were revised twice during the first 6 years of the Primacy of Archbishop Tiran. This fact, on one hand, shows a deep interest on the part of the Archbishop towards the proper administration of the Diocese, in providing adequate canonical instruments to assure the progress of the Diocese; and on the other hand it reveals his remarkable understanding of legal matters. For the American Diocese, which was expanding with diverse activities, it was important to have this effective legal instrument so that the religious life of the Diocese could be carried on steadily.

* Devout Armenian families have placed their summer resorts at the disposal of the clergy for these gatherings and have been their hosts during the past seven years. Those who have so generously contributed are: Mr. and Mrs. Aram Attarian, of Holy Trinity Church, North Philadelphia (four times); Mr. and Mrs. Arsham Kradjian, and Mr. and Mrs. Kegham Kradjian, of St. Gregory the Enlightener Church, Binghamton (twice); and on another occasion, Mr. and Mrs. Khoren Shahbazian, of Holy Cross Church, Union City.

The plan to erect a Cathedral and Cultural Center, as proposed and envisioned by previous Primates and Diocesan Assemblies, was put on a practical basis through the organization of the Cathedral Campaign Committee and by purchasing the land in a central location in the heart of New York City, easily reached by all means of transportation. Several factors forced a temporary delay in carrying out the original plans, such as the campaign to help Armenians who wished to emigrate to their native land; an AGBU (American General Benevolent Union) campaign to raise funds; and other national campaigns for similar charitable purposes. It was considered advisable, therefore, to postpone negotiations with an architectural firm until a more opportune time.

Mr. Dadour Dadourian, present Vice Chairman of the Diocesan Council and Second Chairman of the Diocesan Assembly, and his two partners, Mr. Artin Aslanian and Mr. Puzant Piranian, have established a Special Fund of the Diocese. The amount of their donation, which started with \$20,000 has been increased to \$55,000. The purpose of this Special Fund is to promote and support the ecclesiastical and educational work of the Diocese. Parishes which have built or purchased churches and church halls have been the recipients of loans from this fund without having to pay interest.

Patterned after this Special Fund, another fund for the Diocese was established by Mr. and Mrs. Haig Markarian in their name with a \$5,000 donation.

A Clergy Relief Fund was established in order to assure an income for infirm and aged clergymen.

Through the efforts of Archbishop Tiran, able clergymen were assigned to the larger parishes while the spiritual needs of the smaller parishes were ministered by the Primate himself, by pastors of various churches of the Diocese, or by a specially assigned visiting priest.

Throughout the Diocese, religious work is carried on devotedly by the Parish Councils, Ladies' Auxiliaries, the Armenian School and Church School committees, the Armenian Church Youth Organization, Married Couples societies, church choirs and other groups.

Archbishop Tiran considers as an important part of his primatial duties, careful attention to local and parish arrangements, including correspondence with the parishes, the conferences which he holds with Parish Councils and members of the church, the recommendations and suggestions which he has offered to them, and all the minute details which are scarcely noticed but which play an important part in solving the problems raised in the parishes, and which have helped to coordinate the general work of the Diocese with tangible results.

7—AUTHOR-WRITER—Archbishop Tiran has a clear, logical and vigorous style of writing. He has not written with the premeditated intention of creating literature.

After the death of Patriarch Elysée Tourian of Jerusalem, he edited the monthly magazine *Sion* for one year, and during the period of Patriarch Torkom Koushagian he became a regular contributor of religious and scholarly articles to the magazine.

While serving in Paris as Vicar, from 1938 to 1939, he published the religious monthly *Our Home* with the material assistance of Yervant Barguirjian.

As Primate of the American Diocese, Archbishop Tiran is responsible for and supervisor of *The Armenian Church*, official organ of the Diocese, and *The Armenian Guardian*, official publication of the Armenian Church Youth Organization of America. The editorials and leading articles of these monthly publications define the fundamental vocation and nature of the church and establish an "ecclesiastical polity", based upon Christian principles, sound judgment, historic data and experience, and present-day orientations.

His opening addresses read in Armenian at the Diocesan Assemblies and his speeches given in English at the Assemblies of the Armenian Church Youth Organization of America and the Association of Armenian Church Choirs of America, even though they touch upon administrative and organizational problems, represent the clear picture of an intellect endowed with the gift of expression.

Teaching, administrative, pastoral and primatial obligations have scarcely allowed enough time for his research work. Despite this, however, Archbishop Tiran has published four valuable volumes:

1. The Divine Liturgy of the Armenian Apostolic Orthodox Church.
2. The Doctrinal Position of the Armenian Church.
3. Order of the Dedication of a Church According to the Rite of the Armenian Apostolic Orthodox Church.
4. A Christian Approach to Communism.

The Very Reverend Mesrob Vartabed Semerjian, in an article, presents these works in the following manner:

"In the *Divine Liturgy* we find a complete and fresh translation of our Badarak, which in itself reflects much theological thinking. Included in this book is a twenty page commentary which is an interpretation of the meaning of the Badarak.*

"*The Doctrinal Position of the Armenian Church*" is a pamphlet on the Monophysite-Dyophysite controversy in which Tiran Sirpazan (then a vartabed) shows how the dyophysite churches (Roman and Byzantine) have retreated from the position taken by them in the Council of Chalcedon (451 A.D.) and through the centuries have come closer and closer to the position of the Armenian and other oriental churches and that therefore the union of the Chalcedonian and non-Chalcedonian churches on the disputed point can now be more easily brought about.

"*The Order of the Dedication of a Church* is a clarified and rearranged edition of the corresponding rite in the Great Mashdotz from which all unneces-

* The *Divine Liturgy* volume provides the English translation on the page opposite the Armenian text. All the titles and sub-titles and the rubrics are printed in red ink. The prayers and parts which are intoned by the deacon and the clerks are printed on the left side of double vertical lines, while the prayers which are recited in secret are printed on the right side of double vertical lines. This covers the first 107 pages. From pages 108 to 117 there follows "The Service for the Repose of Souls." Pages 118 to 125: "The Order of the Service of Jashou" (the Synaxis). Pages 127-211: Eight Variables of the Divine Liturgy proper to twenty-eight different Sundays and Feast Days. Pages 212-25: "Calendar and Lections of Jashou for Sundays and Feast Days." Pages 226-27: "The Manner of Finding the Dates of Sundays and Feast Days in a given Ecclesiastical Calendar Year." Pages 228-229: "Dates for Easter, Assumption and Exaltation, from A.D. 1950 to 2025." Pages 230-233: "The Analysis of the Divine Liturgy." Pages 234-241: "The First Lines of the Items in the Divine Liturgy." Pages 245: "A Note On the Armenian Church", written in English. Pages 246-256: "Vestments and Vessels Used in the Divine Liturgy"; 24 of these are illustrated. Pages 257-263: "Practices Related to the Celebration of the Divine Liturgy", written in English. Pages 265-292: "The Ritual of the Divine Liturgy", in English, with a brief note on the "Closed" Liturgy. Pages 293-311: "A Brief Commentary On the Divine Liturgy", in 38 sub-divisions, written in English. Pages 312-314: A note in English "On the Preparation of This Book" and a list of twelve "English Translations of the Armenian Liturgy."

(Biographer's note)

sary repetitions have been eliminated and in which the beauty of the rite is more simply and clearly expressed.*

"*A Christian Approach to Communism* is an attempt to point to a Christian apologetics such as is bound to be developed by the Church in order to face the challenge of Communism. . . . The Dean of St. Paul's Church of London, in a radio broadcast, has declared that the book is a valuable contribution to our understanding of one of the factors in the shaping of the future . . . a book which deserves to be read critically and carefully." (*The Armenian Guardian*, October 1953.)

Archbishop Tiran has the following yet unpublished manuscripts:

1. A Study of the Character of St. Mesrob
2. Church History
3. Pastoral Theology
4. Dogmatic Theology
5. Mystic Theology
6. Exegesis of the Book of Psalms
7. Exegesis of the Epistle of St. Paul to the Romans

Archbishop Tiran is known as a linguist—equally proficient in classical and modern Armenian, in English, and he also has a firm foundation in French and Turkish, and a knowledge of Greek and Arabic.

Archbishop Tiran is a most erudite, accomplished and outstanding clergyman. Holding high the Christian banner of the Armenian Church and people, he has devoted all his life and abilities to the ideals symbolized by that banner. He is the selfless shepherd, the ambassador of good will, the courageous and alert overseer, the chosen servant of God, and Bishop of the sacred lineage of the Armenian Church.

* The book, "Order of the Dedication of a Church, According to the Rite of the Armenian Apostolic Orthodox Church," includes the following:
The Order of Blessing of the Site of a Church;
The Order of Blessing of the Foundation of a Church;
The Order of Blessing of a Church;
The Order of Consecration of a Church;
The Order of Consecration of a Baptismal Font;
The Order of Consecration of Painted Pictures in a Church.

(Biographer's note)

ACCOMPLISHMENTS AND OBJECTIVES

(ARCHBISHOP TIRAN)

In Western Churches the clergy are fortunate in having the benefit of well-organized institutions with well-established tradition. Archbishop Tiran was deprived of such advantage, since the Monastery of St. James had as its sole and ancient tradition the preservation and the guardianship of the Holy Places in Jerusalem.

Furthermore, there were not those of the same vision to be found who could engage in the vital work of bridging the gap resulting when a whole generation of learned clergymen was uprooted and destroyed with the massacres of 1915.

Moreover, varying conditions of the communities in which he served often prevented him from following a definite and strict routine. Because he had to perform many duties which fell into divers fields, his interest was extended not only to the fine questions of theology, but also to law and science, mechanics, commerce, sports, and practical problems of administration.

It is a fact, nevertheless, that Archbishop Tiran is a clergyman of vision. He has "redeemed the time", according to the expression of St. Paul, in faithful fulfillment of his religious calling. He is deeply imbued with apostolic zeal and has a keen sense of loyalty to his church. At all times, he has been an ardent and constructive worker, farsighted planner, and a pillar of strength and courage.

In spite of the fact that the Canon Law of the Church has not been brought up to date in recent times to meet modern conditions, Archbishop Tiran, being familiar with the spirit of the Canon Law of the Church in general and with Armenian ecclesiastical tradition, has led the ship which was commissioned to his care on the straight path.

Archbishop Tiran's love for the ancient Monastery of St. James of Jerusalem, his devoted service to the spiritual and cultural advancement of the Armenian people, his fidelity to the Mother See of Etchmiadzin and its Incumbent, the spiritual head of the Armenian Church and people, his conscientious and unprejudiced patriotism are virtues grounded upon firm convictions. In order to secure the return of the schismatic faction within the community of America, Archbishop Tiran has conducted the negotiations wisely, making honest efforts to promote the interests of the Armenian Apostolic Orthodox Church in accordance with the instructions of His Holiness Patriarch Catholicos of All Armenians, winning his confidence and appreciation.

The above mentioned virtues are partially seen in the address which the Archbishop read in the Diocesan Assembly of October 1953.

The following quotations from that address draw a picture indicating his accomplishments and objectives:

" . . . The increase in the activity at the headquarters of the diocese is the result of an awakening in the parishes, of the progress in the proper organization of the parishes, and of the active participation of the young element of the community in church affairs. The signs of this progress are seen in the fact that the faithful are giving to the church and thereby increasing the income of the parishes. There is also an increase in the membership of the church. More persons are willing to devote their time and energy to promote church work and to assume responsibilities of office.

"One of the most important tasks of the Primate is the direction which he gives to these activities of the parishes. He devotes an important part of his time to settle their difficulties either by correspondence or in person and to solve the problems which arise in the parishes, forestalling eventual disputes or disorders. The most important parts of the work of the Ordinary of a diocese are usually unnoticed. He tries to secure the proper execution of the By-Laws; he keeps the

various organizations and officers on good terms with one another. He tries to promote a spiritual life in the diocese as a whole; to this effect he instructs either in person or by direct correspondence the priests and the parish councillors and often sits with them in meetings. All these are not in themselves spectacular but insure the well-being of the church.

"Since the end of World War II, the following have been acquired by the parishes of the diocese: eleven church buildings, thirteen halls, nine parish houses, and nine plots of land. These acquisitions cover twenty-three out of the thirty-seven parishes of the diocese. We have not included among these the important real estates which have been acquired by the Cathedral and Community Center Committee. The Primate has devoted a great deal of time and energy towards the construction or the purchase, as the case may be, of these properties, and to the campaigns to make these constructions and purchases possible. He has also taken keen interest in legal as well as architectural matters connected with these constructions, trying to make the best arrangements for the benefit of the church.

"It is necessary to keep alive our church life. To this end it is consequently necessary that there should be no break between old and new generations. It is equally necessary that these two elements in our community (the old and new generations), which are at present clearly distinguished, should be closely linked one to the other. It is important, therefore, especially in America more than anywhere else that the mind and heart of the new generation should be familiarized with the Christian faith, history, and culture of its forefathers. That was the purpose for which the Armenian Church Youth Organization of America was organized. It is carrying on a vigorous activity. The Primate has devoted much time and energy to the organization of this body. He has met our young people individually as well as collectively on every possible occasion and has urged them to work both in his talks and in his written addresses.

"The Association of the Armenian Church Choirs of America is another organization which is active and vigorous. The efforts of the Vicar-General to strengthen this Association have been noteworthy. The Primate has also paid careful attention to the progress of this association.

"Again, since World War II, the work of the Church Schools in the diocese has been strengthened and expanded. The Church School work is the most important expression and the most potent factor of the vigor of our church life in the diocese. The Primate has given all possible encouragement to this work and has directed the attention of the people to it. He has done all that was possible, although under the most difficult conditions. The Primate has not failed in his duty to encourage them.

"It is a sad phenomenon that there is no edifice to serve as the Diocesan Quarters of our Church in America worthy of the dignity of our Church. Consequently, the need of building a Cathedral and Community Center has been keenly felt by all our church members.

"We had to have Diocesan By-Laws which would be adequate to meet the conditions in which we live in order to be able to carry on diocesan work in an orderly and proper fashion. These By-Laws had to be drawn up with care. The Diocesan By-Laws of our Church in America had been amended twice in the course of the last nine years. The Primate has given time and serious effort to this work of amending the By-Laws.

"Some of the clergy of our diocese because of illness or other misfortune fall into financial difficulty. It was necessary to give them at least a modest assistance and thus secure them against the eventuality of destitution.

"In the course of the last nine years many special campaigns have been conducted. Many celebrations have been organized. In 1949 the Fiftieth Anniversary of the Establishment of the Armenian Church of America was celebrated throughout the diocese. In 1951 the Fifteen Hundredth Anniversary of the

Martyrdom of the Saint Vardanians was celebrated. For all of these celebrations the Primate did his utmost in deed and in writing and by any other means available to make them successful and effective. In 1945 and 1946 campaigns were conducted for the Holy See of Etchmiadzin. Another campaign was conducted for Jerusalem. There have also been other campaigns by other national organizations; for example, that of the Armenian General Benevolent Union for repatriation and again for educational work.

"In the course of the last nine years, the Primate has carried out several special missions. Among these missions, his participation in the National Ecclesiastical Council in Etchmiadzin is noteworthy. He went there at the head of the Armenian-American delegation. In 1950 he went to Geneva to represent the Armenian Patriarchate of Jerusalem before the Trusteeship Council of the United Nations. He spoke there and did some diplomatic work in favor of the internationalization of Jerusalem. With the same purpose he also visited Jerusalem and had meetings with the heads of Christian communities there. In 1952, upon the invitation of the Executive Committee of the Faith and Order Commission of the World Council of Churches, the Primate attended in an unofficial capacity and as a special consultant the sessions held in Lund, Sweden. On the same trip he visited Antelias, Lebanon, and, on behalf of the Armenian people of America, paid tribute to the memory of the late Beatitude Garegin Catholicos on the occasion of the fortieth day of his burial.

"Throughout the period in which the Primate held office in America he did everything possible to keep the Armenian Church internally strong and alive. On the other hand, he tried to keep the Armenian Church on the same level on which other churches stand in this country, always keeping in mind that the history of our diocese and church in general are of recent origin and the scope of its works are of modest dimension. . . .

"Although we have reasons to congratulate ourselves for the successes which our church and people have had in this country compared to those of earlier periods, we must nevertheless not close our eyes to our difficulties and shortcomings in our church life. In order to see those shortcomings it is important to look around and compare ourselves with churches that are stronger and more flourishing and that, having been established in this country long before us, are working fruitfully. I would like to stress, however, that we should not have any sense of despair with regard to our future. On the contrary, we must see our defects only with the determination to remedy them. The unprejudiced and realistic analysis of the present situation of our church in America leads us to believe firmly that the future of our church in this country is highly reassuring.

"I am happy to confirm that many farsighted and devout persons have the same prognosis as myself. I feel comforted that my appeal for faith in the promising future of our church in our country was not a voice in the wilderness. On the contrary, that appeal found a strong echo in many hearts.

"The following are those steps which must be taken in order to put the work of our church upon a solid foundation and in good order:

"First, our Diocese is far too extended from a geographical view. There is a great deal of work to be done in our Diocese which is hampered because of its extended nature. It is necessary to coordinate the work of parishes and to link them more closely. It seems to me that the time has come to divide our Diocese into sub-dioceses and to appoint to each of these a clergyman with proper rank to work under the general jurisdiction of the Arch-diocese. Councils should also be organized for each of these dioceses to work with the Diocesan Ordinary. This will necessitate the transfer of some of the powers of the Primate and the Diocesan Council to these bodies which may be formed in three regions.

"Second, some of our parishes are too large, and it is difficult to meet the spiritual needs of all the parishioners. It is important, therefore, to divide these large parishes into smaller parishes so that the work of the church may be carried

out efficiently. Accordingly, steps must be taken to officially encourage this plan.

"Third, in our diocese we have no internal mission at present. We should, however, supply power from the Center to those communities which have not yet been organized so that they can become regular parishes and take their place with the others in our diocesan church life. We have a number of communities in various cities that are too small to form a regular parish. We must make plans to take care of the small communities and put these plans into execution so that small groups are not lost to the church. We cannot remain indifferent when some of the children of the church are drifting away from their spiritual mother, forgetting their identity with their past.

"Fourth, the work of publishing and distributing pamphlets and tracts on religious, historical, and cultural subjects is an essential requirement for the continued existence of our church. This work has to be taken in hand more seriously and must be pursued vigorously. We cannot keep our people in the church without nourishing their minds and their souls properly.

"Fifth, the work of public relations for the Diocese that has already been begun in a modest way must be further developed and made a regular part of the activity of the diocesan office. The public relations office will be a means by which our church will be generally recognized in this country and will occupy its rightful place in American church life. It is this office that will help to supply both the Armenian and non-Armenian press with church and national unbiased news concerning our community.

"Sixth, we must make serious efforts to establish and strengthen our church schools and Armenian language schools. We must widen the scope of our work in providing buildings, books, and teachers for our Sunday School. Unless our church school work is put on a firmer foundation, we cannot be confident of the success of our work.

"I would go further and state that it is possible for us to establish high schools or junior high schools in some cities where Armenian communities are sufficiently large. This possibility must not be overlooked, and its importance should always be kept in mind.

"Seventh, the project of building a cathedral and a cultural center in New York must be pursued vigorously, and all the parishes of the diocese should participate in this enterprise to the utmost of their ability.

"Eighth, it is an imperative need for us to establish in America a theological college so as to meet the requirements both of our own diocese as well as the possible need of other dioceses abroad. We cannot keep our church alive and remain on the path of progress without having sufficient numbers of well-trained and devoted clergy. It is necessary that from year to year new men should be trained and should enter into the field for sustained and continuous work.

"In order to undertake all these tasks and to pursue them with regularity it is necessary for the diocesan office to have competent and diligent secretaries. An efficient machinery must be created in the diocesan office for the success of the program which I have indicated above.

"It goes without saying that the income of the Diocese must be increased in a measure corresponding to the requirements indicated. We cannot go very far with our present budget which is insufficient, irregular, and insecure.

"We must also endeavor to multiply the good example of Mr. Dadour Dadourian and his business associates, who have given an example of noble and farsighted patriotism by establishing The Special Fund of the Diocese. We need others with equal nobility of heart and farsighted mind to follow their example.

"The successes which we have had so far in the course of our existence in the United States as a church community give us confidence that we can go forward and can make more substantial progress in the future. Some of the proposals that I have made here concern those things which have already been

begun and are being carried forward in a satisfactory manner. As for the rest, what we need is a clear vision of our forward path and an energetic effort within the limit of our means. A few steps this year, a few more next year, and gradually, ampler measures taken, will crown our efforts with success.

"I am confident that our noble people which is financially fairly prosperous at present will be willing to give time and money when they see the work that is being done and will be done for the success and for the fruitfulness of our sacred endeavor."

BIOGRAPHICAL SKETCH

(ARCHBISHOP TIRAN)

His Eminence

Archbishop Tiran was born Nerses Tavookjian on August 23, 1904, in Antep, Cilicia, the son of Archpriest Nerses Tavookjian and Anitza Sulahian Tavookjian.

Nerses received his early education at the Vardanian School in Antep. During the first World War he was deported to the deserts of Syria with his parents, three sisters and one brother.

After the heroic battle for the defense of Antep, his parents settled in Aleppo. At present he has two brothers and two sisters.

1921—Nerses Tavookjian entered the Seminary in Jerusalem from which he was graduated in 1924. He was ordained Sub-deacon and concurrently appointed to teach in the Armenian Public School.

1926, October 4—Nerses was ordained Archdeacon and for two years took theological courses at the Seminary; meanwhile he worked on the third volume of Archbishop Malachia Ormanian's *Azkapatoum* under the editorial direction of Bishop Papken Gulesserian.

1927—Archdeacon Nerses was appointed Secretary-General of the Office of Supervision for the Holy Places that are under the guardianship of the Armenian Patriarchate.

1928, July 22—Archdeacon Nerses was ordained into the celibate priesthood by His Beatitude Archbishop Elysée Tourian and named by him Father Tiran Nersoyan. The same year he and Father Norayre Bogharian went to England to continue their studies; first at the College of the Resurrection in Mirfield, Yorkshire, and later at King's College in London.

1930, June—Father Tiran returned to Jerusalem. He was appointed to the Department of Buildings of the Patriarchate.

1930, August 23—Father Tiran received the rank of Doctor of Sacred Theology of the Armenian Church and was appointed to the faculty of the Seminary.

1930-1931—Father Tiran was editor of *Sion*, monthly publication of the Patriarchate.

1932-1937—Father Tiran was Dean of the Seminary. In the spring of 1932 he made a pastoral visit to the Anglo-Egyptian Sudan to bring spiritual comfort to the Armenians living in that region.

1934—Patriarch Torkom Koushagian directed Father Tiran to visit Marseille, France to obtain, classify and bring back to Jerusalem documents, then in the possession of Bishop Krikoris Balakian, concerning the Armenian Question.

The same year Archpriest Nerses Tavookjian (father of Tiran Vardapet) was shot and killed in Aleppo by the hand of an Armenian assassin.

1932-1936—Father Tiran was elected Chairman of the General Assembly of the Brotherhood of St. James and also served for two consecutive terms, through 1938, in the Synod of the Monastery.

From 1936 to 1938 he was again appointed to the Department of Buildings of the Monastery.

1938—With the approval of Patriarch Torkom Koushagian, Father Tiran left for Paris to serve as Vicar-General for Archbishop Vramshabouh Kibarian. In Paris he published *Our Home*, a parochial paper.

1939, December—Upon request of the Parish Council of the St. Sarkis Armenian Church in London and with the approval of the Patriarchate in Jerusalem,

Father Tiran became Pastor of the Armenian community in London. At the same time he served as Chaplain for Armenian soldiers in the Allied Armies.

During this period he contributed to the following publications: *The Asiatic Review*, *The International Review of Missions*, *The Church Times*, *The World Digest*.

1942—Father Tiran presented a study of *The Doctrinal Position of the Armenian Church* before a group of Anglican theologians and intellectuals at Oxford. His book, *A Christian Approach to Communism*, was first published by Frederick Mueller; subsequently reprinted in 1943.

1943, October 3—Father Tiran was elected Primate of the Eastern Diocese of the Armenian Church of North America.

1944, November 6—Father Tiran arrived in the United States and took office as Primate. Archbishop Garegin Hovsepianz, Catholicos-elect of Cilicia, conferred upon him the degree of "Dzayrakouyn Vardapet".

1945—Father Tiran left for the Holy See in Etchmiadzin, heading the delegation from North America, to participate in the election of the Patriarch-Catholicos of all Armenians.

On this occasion, His Holiness Georg VI consecrated him a bishop.

Primate Bishop Tiran devoted himself to the task of revising the by-laws of the Diocese.

1945-1946—Funds were raised for Holy Etchmiadzin. The Diocese assumed financial support of ten seminarians in the Seminary of Etchmiadzin.

1946—Through Bishop Tiran's efforts the Armenian Church Youth Organization of America was formed and endowed with its by-laws and plan of activities.

The Cathedral and Cultural Center Project was organized.

1947—The practice of holding a summer assembly of the clergy was inaugurated. Conferences were held with a dissident group in the Diocese with a view to returning this group to the fold.

The Association of Armenian Church Choirs of America was established.

1946-1947—Mr. and Mrs. Alex Manoogian undertook to sponsor six students in American theological seminaries who subsequently entered the service of the Armenian Church.

1948—A Clergymen's Fund was established to assist needy clergymen in the Diocese.

The Diocese bought a tract of land in New York City where the Cathedral and Cultural Center will be erected.

Offices were transferred to 630 Second Ave.

1949—The fiftieth anniversary of the foundation of the Diocese was celebrated.

Bishop Tiran was re-elected Primate.

In response to Primate Bishop Tiran's appeals, new benefactors sponsored eight students preparing for the priesthood.

1950—The Diocesan by-laws underwent a second revision.

Through a donation by the Dadourian Export Corporation, the Special Fund of the Diocese was set up for the purpose of furthering religious, educational, and cultural work in the Diocese.

Special funds were raised to assist the refugees who have sought asylum in the Armenian Monastery in Jerusalem.

Primate Bishop Tiran was appointed to represent the Armenian Patriarchate of Jerusalem in the United Nations General Assembly as well as in the Trusteeship Council convened at Geneva.

Bishop Tiran published his bi-lingual edition of the Divine Liturgy.

1951—His Holiness Georg VI, Patriarch-Catholicos of all Armenians, elevated Bishop Tiran to the Archiepiscopacy.

The 1500th anniversary of the Battle of the Vardanians was commemorated throughout the Diocese.

1952—Archbishop Tiran represented the North American Diocese at the Requiem Services in Antelias honoring the memory of His Holiness Garegin I, the late Catholicos of Cilicia, and on this occasion he also celebrated the Divine Liturgy.

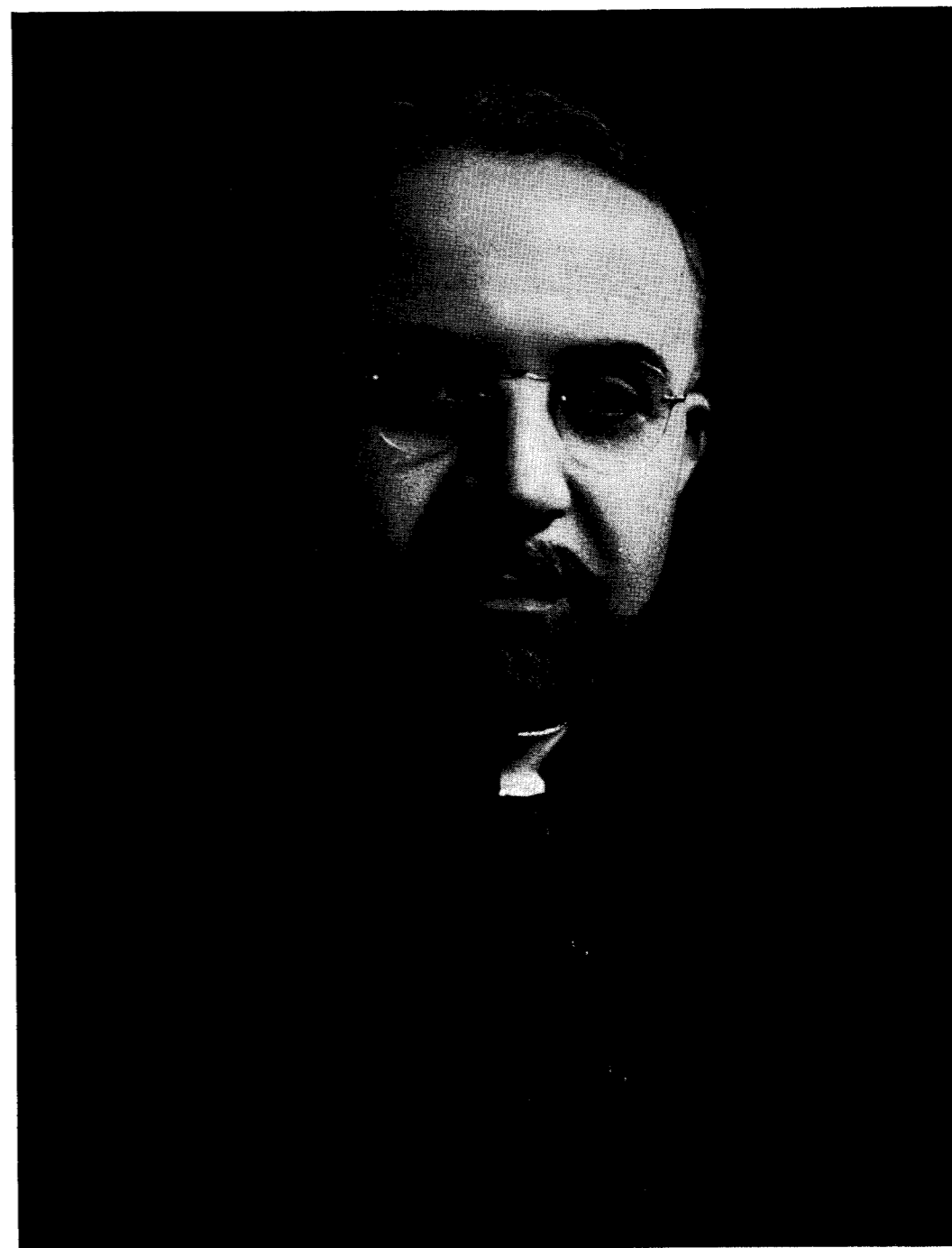
The Seminar of the Association of Armenian Church Choirs was inaugurated at Cape Cod, Massachusetts.

Archbishop Tiran attended, as consultant, the World Council of Churches sessions on Faith and Order, held at Lund, Sweden.

1953—Archbishop Tiran was re-elected to the Primacy for a third term.

1944-1953—During Archbishop Tiran's tenure of office the number of clergy in the Diocese was increased by twenty-one, eight of whom were ordained by His Eminence, and seven theological students were brought to America.

During this period eleven churches, thirteen halls, and nine houses were purchased or built, and nine plots of land acquired by the Diocese.

+ Tiran, Archbp.

TESTIMONIALS

- THE PATRIARCH OF ARMENIANS IN TURKEY
- THE LOCUM TENENS OF THE PATRIARCHATE , JERUSALEM
- THE REV. A. A. BEDIKIAN

ARMENIAN PATRIARCHATE
Kum-Kapu, Istanbul

December 6, 1958

His Eminence Archbishop Tiran Nersoyan
Primate of the Armenian Diocese of North America
New York

Beloved Brother in Christ:

We have learned with great and heartfelt joy that the jubilee of the twenty-fifth anniversary of your ordination to the priesthood will be commemorated by the members of the Armenian Church of North America.

"It is meet and right" we say.

We too are aware of your services to our Church in various capacities, as an able teacher and Dean of the Seminary of St. James in Jerusalem, as an unselfish pastor, diligent preacher in Paris and as the dedicated Primate of an important and exacting Diocese.

From personal knowledge we recognize in you the true clergyman, faithful to his sacred calling. The evangelist of the Word of Life, not superficially but genuinely. The conscientious and zealous servant who knows how to supply spiritual sustenance to the children of every class of our Mother of Light—the Armenian Church; one who knows how to win and take care of the young people in their own language in order to keep them aware and in the fold of St. Gregory the Enlightener, with the living breath of the Promised Gospel so that they may not become lost sheep as pessimists think who cling to the letter and are feeble in faith. You do this, we know and we are assured, in order that you may also be able to lead them to the "Wondrous" language of the Armenians, receiving significance, power, and enchantment through a firm faith and solid conviction.

You have the Grace of the Holy Spirit vouchsafed to you through our common spiritual parent—the latter-day Nerses the Grace-filled—His Beatitude Patriarch Elysée Tourian of blessed memory.

You have the "armours" of that same Spirit with which you are able to "quench all the fiery darts of the wicked" according to the ascription of our Holy Church, said during the anointing given at baptism. You are doubly armored with the sacerdotal unction imparted by the spotless finger of the Consecrator, dipped in the Chrism, by virtue of which you have thus entered "a good fight".

The laurels which you are now receiving are the first ones after an activity of a quarter century.

We are sure, however, that you would not wish the spirit and substance of your services to be measured in terms of years. The shadow of glory which follows your steps will not lead you to the temptation of looking behind you so that you yourself may measure the extent of your labors. Because the Church has a right to expect and to beseech God the Bountiful that you, the diligent tiller, may with sound mind, heart, soul and body be worthy of adding to your silver anniversary a series of years entwined with gold and diamonds for the edification and benefit of the Armenian Holy Church and her children.

Embracing you with brotherly love we remain in prayers

(signed) ARCHBISHOP GAREGIN
Patriarch of the Armenians in Turkey

APOSTOLIC SEE OF ST. JAMES
Jerusalem

December 3, 1953

Eminent and Beloved
Archbishop Tiran Nersoyan
Worthy Primate of the Armenians of America
New York

Your Grace and Beloved Brother:

I have learned with heartfelt joy that the Diocesan Council of America graciously thought of commemorating the twenty-fifth anniversary of your ordination to the priesthood. This expression of grateful respect accorded by the flock to its primate has, both as to feeling and expression, something sweet and intimate wherein the sentiments which prompted the gesture are deeper than expressed.

I do not regard this expression of esteem, offered with awareness and devotion, as a consoling compensation in return for the years of effort of heart and mind—as is generally the case with our jubilees—but rather an applause of gratitude and encouragement, if the expression does not sound frivolous, to hearten and praise in his forward leap the messenger and witness of the Gospel.

Few amongst us have received the tribute of a silver jubilee—deemed as premature. By virtue of your fine intellectual abilities, administrative competence and unswerving dedication as devout clergyman you are worthy of the commendation of us all and particularly of the Armenians in America. You did not lack talent, which is the coordination of gifts that makes a person capable not only of developing but of penetrating into things and situations, to invent new methods and forms, to carry them to fulfillment. You have done all of these with a powerful and spontaneous force which has often led you to the point of audacity.

Nor did you lack administrative proficiency which is not so much adapting oneself to environment and to prevailing conditions but rather the ability to bring these into focus within the present day and to administer them.

And as a clergyman you were, with your eloquence and your life, the person chosen for the role of ministering and guiding the souls entrusted to your care. You felt God and endeavored to make him a living reality for your flock, and all of this you did with fervent love and unreserved dedication.

The Seminary and Divinity School in Jerusalem received form and direction during your tenure of office as Dean.

In your pastoral service in Paris and London you imposed the dignity of the Armenian Church and the churchman. As to the years of your Primacy in the United States they were the expression of a wider development of these facts.

On this occasion I wish to reiterate the classical saying: "The labourer is worthy of his reward," and to add that the tribute is only a slight reward to stimulate the mind and soul of your Eminence like the wise administrator knows how to elicit from his treasury both the old as well as the new.

Please accept these few general but heartfelt expressions from a former pupil by way of a green branch bedewed with affection and with sweet remembrances of the past.

With fervent and brotherly love,
ARCHBISHOP YEGHISHE DERDERIAN
Locum Tenens of the Apostolic See of St. James

A GREAT MAN

I never judge a person in the light of differences of ideas; I tolerate them. It is unworthy of any self-respecting man to expect of a man concurrence of ideas as a basis of friendship and esteem. Archbishop Tiran is big enough a man to have the independence of his ideas. And it is sheer pettiness not to recognize and honor that independence. Our agreements must always make disagreements tolerable, I dare say, desirable.

This Diocese has never been more fortunate in having a clerical leader gifted as Archbishop Tiran is, in many ways, than it is now, and has been since he was called to the difficult position of Primate. I have no right to make any comparisons. Whatever merits his predecessors may have had, he stands squarely in his own right as a great man. God has endowed him with powers to an unusual degree. He is a thinker, a thoroughgoing theologian, a scholar, a linguist, a writer and a speaker of distinction. He would be as honored in the ranks of another church as any distinguished clergyman of our days. A good and powerful man is rare at all times, among all peoples. And not to recognize that fact is a disservice to a people like the Armenians who, more than anything else, and more at the present time than ever before, are in need of men qualified to lead as Archbishop Tiran is. A leader MUST LEAD. If a leader is sought who can BE LED, woe to the church!

Archbishop Tiran has decisively demonstrated that he is a man "cut to lead". And to his honor, in all his humility, he would not surrender his leadership so long as he was in a position to lead. He must always be honored for his insistence upon the sacredness of his position as a leader even though many might be disgruntled because of it. Mediocrity will not tolerate strong leadership. And such intolerance is but a witness to the power of the leader.

REV. A. A. BEDIKIAN,
*Pastor emeritus of the
Armenian Evangelical Church in New York*

ԳԵՐ. Տ. ՏԻՐԱՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ.

EXCERPTS FROM THE ARCHBISHOP'S WRITINGS
ԳՐՈՒԹԻՒՆԻՔ ՏԻՐԱՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ

- ՅԱՒԵՐԺԱԿԱՆ ԱՇՍԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ
- ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
- ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԿԻՐԱԿԻ
- AN ADDRESS TO THE YOUNG PEOPLE

ՄՈՒՆՆԱՆՔ. մեր թարգմանիչներուն սահմանափակ թիւով անունները չէ որ կը կազմեն շարքը աշակերտներուն: Անոնք կարկառուն կատարներն են միայն յաւերժօրէն երկարող ու ապագային մէջ թաղուած այն լեռնաշղթային՝ որ յաւիտենական աշակերտութիւնը կը կազմէ: Ճամբաներ կան այդ բարձունքներուն վրայ, որոնց վրայէն կը քալէ Հայ ցեղը: Աղբերակներ կան հոն ճիւղա-սպիտակ կատարներէն հոսող՝ որոնցմէ ըմպած է նաեւ Հայութիւնը դարերու իր ճամբորդութեան ընթացքին, եւ կը հրաւիրուի տակաւին ըմպել՝ ապագայ իր ուղեւորութեան երկայնքին:

Թարգմանիչները «գարդարեցին Անեղին իմաստը», կ'ընէ շարականը, «կենդանի դիրք հաստատելով» Հայ երկրի վրայ: Գիրք ուրեմն դարձն է իմաստին, արտայայտութեան միջոցն է անտեսանելին: Բայց Անեղը գարդի անհուն ընդունակութիւններ ունի, եւ թարգմանիչները անհուն դործ մը թողուցին ապագայ սերունդին, դործը՝ գարդարելու Անեղին իմաստը, գործը՝ զԱստուած ներկայացնելու, տալու մարդոց, «աստուածազիտութեան ծածկեալ խուհուրդը» «յայտնելու եւ ծանուցանելու» անգէտներուն, այնպէս ինչպէս Մեծ Մովսէս ըրած էր Աստուծոյ խօսքը ինչեցեղով վար, մարդոց, ասոնց հասկնալի տարազներու վերածելով զայն:

Վերջապէս խորհուրդի հանց մըն է հասարակ տեղիք դարձած սա մտածումը թէ մեր ժողովուրդը իբր քաղաքակրթական միութիւն՝ կրցաւ ապրիլ միայն շնորհիւ թարգմանիչներու կողմէ սկսուած եւ դարերու ընթացքին շարունակուած գործին՝ այսինքն շնորհիւ յաւերժական աշակերտութեան:

Աշակերտութիւնը ոչ թէ գրին ու գրքին այլ այն հոգիին որ ճշմարտապէս կենդանի ուսուցիչն է: Մինչեւ մեր ժամանակները շարունակուեցաւ մեր մէջ աշակերտութիւնը առաջին աշակերտներուն, որուն ապացոյցն է մեր գոյութիւնն իսկ: Երբ մեզի հաց պահեցաւ չի մեռանք, երբ հայրենիք պահեցաւ չի մեռանք, երբ պահեցաւ հաւատարմութիւն մեր վարդապետներուն, անոնցմէ մեր ժառանգած հոգիին՝ մեռանք մենք. աչք մը՝ նետուած մեր

պատմութեան մէջ շատ մը իրենց աշակերտութեան ուխտին դաւաճանած գաղութներուն կ'ապացուցանէ այս:

Երակներ կան ժողովուրդներու հողեկան ընդերքներուն մէջ — ընդերքներ խոր ու անգիտակցական, ուրկէ կը հոսի կեանքի աւելը, ուր կը խօսի ու կը հոսի Աստուծոյ հոգին, անտես՝ մակերեսները միայն տեսնող աչքերէ: Այդ հոսանքը կ'երկարի իրերու սկիզբէն մինչեւ իրերու վախճանը: Տիեզերական կեանքի խորհրդաւոր իրողութիւնն է ան: Եւ պատմութեան մէջ արժէքներու երեւումը, վերանորոգութեանց յանկարծական յայտնարեւումը, խոպան, մռայլ ժողովուրդներու անակունքի կանաչազարդումըն ու ծաղկաւէտումը, ժայթքումն է այն ջուրերուն՝ պատմութեան դետին վրայ, ընթանալու համար ակունքներու մէջէն, հուններու ճամբով, որոնք ինքնին կը կազմուին իրբեւ եկեղեցի եւ ծէս, իրբեւ դիր ու դրականութիւն, իրբեւ օրէնք եւ վարչութիւն: Ահօսներ յաւիտենական որոնց մէջէն կը սուրայ կեանքը, որ երբ չորնայ կը վերածէ զանոնք անապատային հեղեղատներու՝ մութ ու վայրենի:

Եթէ Ս. Մեսրոպ դոտու Հայ քաղաքակրթութեան գործիքը, գիրքը, անով արդիւնելու համար էր միայն այն խաւարը, որ կը տիրէր Հայ ժողովուրդին վրայ տակաւին Ս. Լուսաւորիչի լուսասփիւռ քարոզութեանն էտքն ալ, քանի որ ըստ Փաւստոսի՝ «Ճշմարիտ քրիստոնէաներ էին անոնք միայն՝ որոնք յունարէն կամ ասորերէն կարգալ գիտէին» (Փաւստոս Գ. 18): Թագաւորինն էր թերեւս հակառակ կարծիքը, որ գրի դիւտը, քրիստոնէական Աւետարանութիւնը, շահագործել կ'ուզէր իր իշխանութիւնը՝ արդէն ինքնին երկրորդական, տարածելու համար իրեն պարտադրուած պատերէն անդին: Կ'ուզէր կրօնը պետական ազդեցութեան միջոց դարձնել, ինչպէս ըրած էր Կոստանդին, ինչպէս ըրած են եւ կ'ընեն բոլոր աշխարհի իշխանութիւնները ամէն ատեն, ամենուրեք, սկիզբէն մինչեւ այսօր: Բայց Մաշտոց ուրիշ միտքերու մարդն էր: Հետամուտ էր ան «Իրանական ստատանայակիր բարուց միւսուրթիւնը . . . յարգարեւը»: Կը ձգտէր խուժադուժ կողմերը հայրերուն «համածնունդ կացուցանել»: Այդ պատճառաւ թագաւորէն առած հրամանը, հողիներու թագաւորին հրամանին գործադրութեանը ծառայեցուց:

«ՄիՈՆ», 1935, Նոյեմբեր

ԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ բոլոր կազմակերպութեանց կեանքին ու յաւաքիմութեան էական պայմաններէն մէկն է: Ընկերայնութեան Գաղափարէն անանջատելի, վասնզի անհրաժեշտ կը դառնայ առաջին վայրկեանէն՝ երբ անհատներ խմբաւորումներ կազմելու կը ձեռնարկեն:

Օղտադաշտական հնարք մըն է ան, որ կուրք սկզբունքի մը վերածուած է մարդկային ընկերութեան մէջ: Ամբողջին օղտին համար մասերու գործակցութեան առաջին պայմանն ըլլալով իրեն դոյութեան պատճառ եւ նպատակ ունի խումբին շահը: Այդ շահը դրուած է խումբը կազմող անհատներուն կողմէ, անշուշտ որպէսզի ան վերադառնայ նորէն անհատներուն: Շահ բառը կը դործածենք հոս իր սովորական եւ աշխարհիկ իմաստով:

Եկեղեցին ալ կազմակերպութիւն մըն է՝ սղորելու, յառաջդիմելու սահմանուած: Ան կը ծառայէ որոշ նպատակի մը եւ ըլլալով անհատներու խմբաւորում մը այսինքն հաստատեցալներու ժողովը՝ այս աշխարհի վրայ իր գոյութեան պայման ունի կարգապահութիւնը: Պարտքերու եւ իրաւունքներու ճիւղաւորում մը՝ Եկեղեցին ալ մարմնին ջիղեր կուտայ, վասնզի Եթէ ՈՉ ՄԱՐԳԱՅԻՆՆԵՐ ԴԵՅԹ անոնցմէ կազմուած հաստատութիւն մըն է:

Ընդգծեցինք «ոչ մարդկային»ը վասնզի այս հանգամանքը կ'որոշէ Եկեղեցին ուրիշ կազմակերպութիւններէ եւ կը դասուորէ զայն տարբեր ստորգրութեան մը ներքեւ: Արդարեւ Եկեղեցին Աստուածային հաստատութիւն մըն է:

Տէրը պիտի չի նէր զայն, (Մաթթ. ԺԶ. 18: Աստուած դրաւ անոր մէջ իր պաշտօնեաները (Կոր. ԺԲ. 28), Քրիստոս է անոր զլուխը (Եփես. Ա. 22-28), Կենդանի Աստուծոյ կը պատկանի ան (Տիմ. Գ. 15): Այսպէս է անշուշտ վասնզի անոր պատճառն ու նպատակը Աստուա-

ծային են միանգամայն: Պատճառը Աստուծոյ անսահման սէրը, եւ նպատակը մարդոց սրբացումը եւ մերձեցումն առ Աստուած:

Յայտնի ուրեմն՝ որ Եկեղեցւոյ կազմակերպութեան եւ կարգապահութեան սկզբունքը ըստ էութեան—եթէ ոչ, չափով մը, ըստ ձեւին—կը տարբերի աշխարհիկ միւս կազմակերպութիւններէն: Կարգապահութիւնը հոս հնարք մը չէ՝ ՄԱՐԳԱՅԻՆՆԵՐ ԴԵՅԹ մէկ նպատակը իրագործելու համար: Մարդիկ չէ որ կը հետապնդեն իրենք իրենց շահը, այլ պարզապէս կը հնազանդին Աստուծոյ կամքին, որ իրենց շահը իրենց ցուցնէ: Մնաց որ այս շահն ալ տարբեր է աշխարհիկ կազմակերպութեանց հետապնդածէն:

Եկեղեցւոյ կառավարութեան մէջ ուղղութիւնը վերէն կուգայ: (Չ ենք ակնարկել անշուշտ տնտեսական կամ նիւթական գործառնութիւններու որոնք յարակից են հոգեւորական վարչական գործերուն): Եկեղեցւոյ պաշտօնեաները, երբ մանաւանդ զիտակից սպասաւորներ են ասոնք, գործիքներն են Աստուծոյ կամքին, եւ իրենց իշխանութիւնը կը ստանան Անկէ ուղղակի եւ ոչ թէ ՁԻՐԵՆՔ ԸՆՏՐՈՂ ՄԱՐԳԱՅԻՆՆԵՐ: Պօղոս Առաքեալ կը վարդապետէ «զգոյշ կացէք անձանց եւ ամենայն հօտիք, յորում եղ զձեզ Հոգին Սուրբ տեսուչս հովուել զժողովուրդ Տեառն»: Վերը ակնարկեցինք Ա. Կոր. ԺԲ. 28-ին: Ս. Պօղոս հոն ալ Եկեղեցւոյ պաշտօնեաները կը ցուցնէ որպէս անոնք զորս Աստուած դրաւ Եկեղեցւոյ մէջ: Հոս է ահաւասիկ հանդուրդ մեր նիւթին:

Պարտաճանաչ ու կարգապահ — ահաւասիկ մեր բոլոր Հայ Եկեղեցականներէն պահանջուած յատկութիւններէն մէկը՝ եւ շատ կարեւոր մէկը՝ նուիրապետութեան ո'ր աստիճանին վրայ ալ որ ըլլան անոնք:

«ՄիՈՆ» 1931, Փետրուար

Ք ԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ խորը Բրիտանիան թիւնը կայ: Եկեղեցին եղաւ արդի մարդկութեան մէջնէն ազնիւ սարքերուն միակ դայեակը:

Աշխարհամասրուն կիրակին եկեղեցիին հիմնարկութեան, նոր կեանքի փթթումին ասոնն է: Հայաստանեայց եկեղեցին, սակայն, անդրադառնալով ընդհանուր եկեղեցւոյ այս խորհուրդին, իր զաւակներուն վրայ պարտականութիւն մը կը դնէ: Իբրեւ մասը ընդհանուր եկեղեցիին, մեր եկեղեցին ալ իր դերը կատարած է անցեալին մէջ, եւ իր դերն ունի կատարելիք սպառաշին մէջ: Հոգ չէ թէ այդ դերը պղտիկ սոսնձանի մը մէջ, պղտիկ աղբի մը մէջ է: Մարդն իր մարմնի ո՞ր մէկ փոքրիկ անդամը արհամարհելու չափ անմիտ պիտի ըլլար:

Մեր եկեղեցին, զոր կը կազմենք մենք, գործ մ'ունի վսեմ, Հայ ազգին դաստիները փրկել Աւետարանով, Բրիտանիա կեանքով, Աստուծոյ ճշմարտութիւններով: Այս գործը ուրիշ եկե-

ղեցի մը չի կրնար կատարել: Կարճատեւութիւն է ուրեմն սխալ հասկցումը ու կեղծ լայնամասութեամբ մը երբ կարգ մը Հայեր խորհին թէ ամէն եկեղեցի նոյնն է իրենց համար եւ պէտք չունին իրենց մայրենի եկեղեցւոյն յարելու: Արդարեւ ամէն եկեղեցի Բրիտանիան է եւ միեւնոյնը, ընդհանուր ըմբռնումով մը, լայց իւրաքանչիւր եկեղեցի իր գործը կատարելու համար իր անդամներուն ուժին պէտք ունի. եւ ուր ուր աւելի պէտք մը կայ հոն դառնալը դերադոյն պարտականութիւնն է ամէն Հայուն: Այս է անաւասիկ մէկն այն թելադրութիւններէն զորս կ'ընէ այսօր եկեղեցին մեզի, իր զաւակներուն, այս ներշնչող առիթով:

Գիտնալու ենք յարզը մեր եկեղեցիին, եւ անոր դերը ընդհանուր եկեղեցւոյ յորինուածութեան մէջ: Այն ստեն է որ պիտի կրնանք դահունակ ըլլալ եւ հպարտ թէ յաւէտ դալարիքով կանաչցող եկեղեցիին աճման եւ ուսնացման սիրոյն ցնցող մը ջուր ալ մենք տուած ենք, ու համարձակ պիտի ըլլանք փառաւորելու Տէրը:

"It is true that there are great numbers of Americans who profess to be religious. Some of these, however, mistake religion for magic. They think that by going through certain ceremonies and thus doing the customary thing, they have done their duty to God. By merely going to church, or by merely having certain ceremonies performed on them, they think their souls will be saved. Others, going to the other extreme, think that by quoting the Bible and drawing all kinds of strange conclusions from those quotations they will find the way of salvation.

"We must beware of both these pitfalls. Of course, we can be saved from spiritual death only through the holy sacraments and through the Word of God, but we must subject ourselves to the holy sacraments and to the Word of God in deep discernment, in humility, and in an honest effort to be changed by God's grace.

"It is the gradual change and renewal of our souls that will give us the fuller life, in which we can find happiness, real deep happiness, both in this world and in the life to come.

"It is that kind of religion that we need. We must all strive towards that kind of religious life, both as individuals, and as groups or corporate bodies . . .

"We have had great religious leaders and teachers. By following them, by being faithful to our religious and cultural past, and being faithful to our Church and its precepts, we can live in this country the fuller Christian life.

"By holding the standard of our faith high and by following dutifully on the path of our forefathers, we can avoid the dangers and the pitfalls to which I made reference a moment ago. Because the Armenian orthodox way of Christian living will give us a sound and realistic spirituality, which is neither merely formal nor merely emotional, but which in a healthy way will make us adjust our lives to the circumstances of modern civilization and, at the same time, will lead us to eternal life and to the Kingdom of God.

"Not only this, but also, provided we have the necessary missionary zeal, we can spread our good influence around us and thus contribute, in our modest way, to the spiritual enrichment and to the deepening of the faith of America. We can become a fragrant and beautiful flower in the gardens of large and small Christian communities, which together are striving, in their different ways, to cultivate the spiritual soil, or we might say the soul, of America.

"As Armenians we must be hard-working, thrifty, family loving, and education loving. These are important traits which our fathers and mothers have maintained. We must learn the inspiring and edifying life stories of our past, as well as recent heroic leaders, along with American stories. We must try to learn whenever possible the Armenian language, which will open for us a door which we can enter to learn of the thoughts and achievements of an ancient people. We must read Armenian literary works, if not in the original, at least in English translations. We must sing Armenian songs along with our American songs. We must play and listen to Armenian music along with American music. We must use Armenian proverbs and sayings. We must keep Armenian customs insofar as they are beautiful and meaningful. We must dance Armenian dances, and, yes, we must cook and eat Armenian dishes in our homes. All these things would be interesting and useful even if we were not of Armenian descent. Many people learn about different nationalities, so we have all the reason why we should learn about our own past as well as present culture. . . .

"The internal difficulties (that we shall have to face in this Organization) are, of course, more difficult to surmount. They are lack of discipline, apathy, indifference, failure to grasp the real purpose of the Organization, worldly levity and mental laziness.

"We are living in a young and vigorous country. The freedom we enjoy

has made this country great. Our prosperity is proverbial in the whole world. We must use these blessings to good purpose. And good purpose does not mean only pursuit of material comfort and enjoyment; it does not mean only the use of more gadgets for our ease and pleasure. Ultimately only One is Good, and that is God, as the Lord Jesus said. And while our ultimate purpose is to realize God's will in us and in our society, all intermediate good things must serve and be directed towards the uplifting of our souls to God.

"It is sad to note that a great many young men and women lack this kind of purposefulness in their lives. They lack intellectual passion. They seem to think of almost nothing but of making money and spending it for common pleasures. They are mostly floaters on the stream of life. They seem to think that the wonderful technical progress of our civilization is all that should engage our attention and activity.

"We in the ACYOA and members of other organizations of the same character know, or rather should know, that material comfort, while good and useful, cannot guarantee the fuller life to a person. Men cannot live by bread alone nor can nations live by bread alone. . . .

"And while we strive to triumph over our internal difficulties, we must see that all the young people in our Church, be they nominal or active members, are gathered together in our Organization, which is the threshold of the Church itself, which is the home of our souls. We must rally our young people, all our young people, around our Organization. This is a tall order. But eventually we have to fill that order. . . .

"Apart from the internal obstacles, our Organization will also encounter external obstacles. These will be considerable. Various factions in the Armenian community will be hitting us from right and from left. They will be making false accusations against us. They will try to confuse us with misleading ideas. They will try to disrupt our discipline and good order with malicious incitements. They will speak in the name of the Church and will pose as champions of the Church, without themselves having a grain of Christian faith and Christian sentiment in their souls.

"In the face of these difficulties, we must, with unbounded charity, weigh and analyze and evaluate the motives of these factions in their effort to undermine us, whether they be youth groups, elder people's groups, or their media of publicity. We must judge these people in the light of their real and true motives, and we must chart our course in the light of the principles of our Constitution and in the light of our Christian faith.

"It is the duty of every member of the ACYOA to dispel the misconceptions in the minds of those people who have wrong ideas about us. Failing this, we must disregard them and continue on our path of constructive work and progress. By their fruits, ye shall know them, said our Lord. The fruits of our Organization will gradually be seen more and more clearly. Let those fruits, which the ACYOA is bearing and will bear, be our answers to those who are against us.

"In order to bear good fruits, we must all, whether individuals or groups in the Organization, adhere faithfully to the spirit, as well as to the letter of our Constitution. This Constitution was drawn up and adopted, and subsequently amended by the members of our Organization, and we all subscribe to it of our own free will. The freedom of our Organization to direct its own activities is only limited by its own Constitution—freely subscribed to by its own members and executed by its own constituted bodies. This is so, because only in freedom can people assume responsibilities. As long as our members are motivated in their actions by the same holy purposes of their Christian faith and their love for our Mother Church, their freedom will be creative and fruitful. It is that kind of creative and constructive freedom that we want our Organization to have. Subjecting oneself to God's will is the loftiest and most satisfying way of being free. Because by working with God, we shall partake of God's own infinite freedom."

ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ ՏԻՐԱՆ ԱՐԳԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

	Էջ
<i>Երկու կողմ</i>	3
Foreword	4
ՏԻՐԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ	5
<i>Անձն ու Գործը</i>	7
<i>Իրազուծումներ եւ Ձգտումներ</i>	17
<i>Կենսագրական Գիծեր</i>	22
ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ	25
<i>Ամենայն Հայոց Հայրապետի Կանգակէն</i>	28
<i>Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքէն</i>	30
<i>Երեսօղէմի Պատրիարքական Տեղապահէն</i>	31
ARCHBISHOP TIRAN	34
The Life and The Work	35
Accomplishments and Objectives	43
Biographical Sketch	48
TESTIMONIALS	52
The Patriarch of Armenians in Turkey	53
The Locum Tenens of the Patriarchate, Jerusalem	54
A Great Man	55
EXCERPTS FROM THE ARCHBISHOP'S WRITINGS	57
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՏԻՐԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷՆ	
<i>Յուսիքական Աշակերտութիւն</i>	58
<i>Եկեղեցական Կարգապահութիւն</i>	59
<i>Աշխարհամտորան Կերակի</i>	60
An Address To The Young People	61

